Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 3 (994) TORSDAGEN DEN 18 JANUARI 1906. 19:DE ÅRG.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

FRÖKEN ELSA BORG, DEN MED IDUNS KVINNOSTIPENDIUM FÖR ÅRET BELÖNADE FILANTROPEN. HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG FOTO.

ELSA BORG.

OFVANSTÅENDE BILD af den ädla varmhjärtade kvinna, som i dagarna af Kvinnoakademien tillerkänts Iduns kvinnostipendium, kräfver ej här någon utförlig lefnadsskildring. alldenstund den motivering, som åtföljde priset och offentliggjordes i vårt förra nummer samt hennes biografi i Idun af den 13 oktober 1893 redan till fullo klarlagt hennes välsignelserika filantropiska gärning för våra läsare.

Vi vilja därför inskränka oss till en kort redogörelse för hennes lif och verksamhet. Elsa Borg föddes den 19 juli 1826 i Rytterne i Västmanland, där hennes far var kyrkoherde. Hon fyller således instundande sommar 80 år. Tidigt föräldralös, blef hon efter afslutad skolkurs lärarinna för en halfsysters barn. Lärarinnekallet blef ock det yrke, i hvilhet hon under en lång följd af år och under ihärdig förkofran af sin andliga växt förberedde sig till den mödosamma, försakelserika kärlekstjänst, som hon sedan sitt lifs högsommar och tills nu utöfvat med en osjälfviskhet och en nitälskan, som torde äga få motstycken.

Den stora nöd, som utgör ett af frätsåren på alla hufvudstadssamhällen, föranledde vintern 1874—1875 några i Stockholm boende personer att söka åstadkomma lindring i de vedervärdigheter af alla slag, hvarmed Stockholms fattiga kämpade i sina kyffen i stadens utkanter. Så uppstod "missionen bland Hvita bergen i Stockholm", och Elsa Borg, som vid den tiden vistades på landet, kallades nyåret 1876 att bli föreståndarinna för ett litet nyinrättadt skyddshem i huset n:r 21 Nya gatan, numera Skånegatan 104, ett af Söders för oväsen och slagsmål mest beryktade kvarter.

Från denna anspråkslösa början har hennes verksamhet, understödd af enskildes offervillighet och sedan några år äfven åtnjutande ett bidrag af Stockholms stad, vuxit ut till sin nuvarande omfattning. Om betydelsen af hennes verksamhet i Hvita bergen vittna bäst nedanstående siffror: Under åren 1879 till hösten 1901 hafva sålunda 424 kvinnor varit intagna å skyddshemmet, däraf 200 utsläppts från fängelset samt 166 sedermera erhållit tjänster, 16 blifvit gifta, 28 återvändt till sin hemort och 15 aflidit.

Mödosamma år har fröken Borg haft att genomkämpa, alla faser af mänskligt elände ha hennes ögon sett och hennes hjärta fyllts af medkänsla inför — men hon har främst varit en af djup människokärlek och aldrig tröttnande handlingskraft uppfylld personlighet, som tagit till valspråk kristendomens fundamentalsats: älska din nästa såsom dig själf, och osvikligt handlat därefter.

Och därför står samhället i stor tacksamhetsskuld till henne för hennes oegennyttiga lifsgärning bland armodets barn.

Det porträtt vi här meddela af den ädla åldringen är taget för några dagar sedan af vår fotograf, som medföljde vid det besök en af redaktionsmedlemmarna gjorde hos den gamla för stipendiets öfverlämnande.

TRE DIKTER AF HENNING VON MELSTED.

RESKAMRATEN.

DET ÄR NATT och boggievagnen gungar.
Mellan rökens hvita dimmor glida
hvita åkerfält och barrskogsdungar,
och i mörka rutan vid min sida

ser jag ständigt samma bleka reskamrat,
stirrande med ögon lika vida
som min egen blick, men svartare af hat
och med flere tecken till att lida.

Timme efter timme ljuda dofva
hjulslag mot hvar skenskarf, medan natten
sakta drar förbi och morgonrodna'n gryr.

När jag lutar mig tillbaks att sofva,
ser jag öfver blåa hafvets vatten
och i skogens snår min reskamrat, som flyr.

BÖNHÖRELSE.

När smärtans järnhand mitt hjärta tog
och jag med ångest och bäfvan kände,
hur som eld hvart pulsslag sved och brände
och hur sakta allt inom mig dog,

jag skalf för vansinnets elände
och bad lifvets ström, som flödade,
att sig själf den hellre dödade
än sparde mig för sådan ände.

Och jag klagade och sade: Nog
jag pröfvat mycket, men ej detta,
ack, för detta skona af nåd min själ!

Men förnuftet ett isande hånskratt slog
och skrek till svar att min ångest lätta:
Jag lämnar dig icke, stackars träl!

DIKTAREN.

Som när ringad björn sig sårad känner
och jägarns spjut blott djupare ränner
in i sitt bröst,

så ock diktaren, då kvalet spränger,
han udden i såret blott djupare tränger,
och då darrar hans röst.

Men när till sist han rycker ut dolken
och framvisar blodet, jubla folken,
och det är hans tröst!

GRUPPBILD AF DELTAGARNE I KVINNORIKSDAGEN I NORRKÖPING.
1. FRÖKEN ANNA WHITLOCK. 2. FRU ANN-MARGRET HOLMGREN. 3. FRÖKEN GERTRUD ADELBORG.
4. FRU FRIGGA CARLBERG. 5. FRÖKEN HILMA SÖDERBERG. V. GELLBERG FOTO.

KVINNORIKSDAGEN I NORRKÖPING.

IDUNS LÄSARE känna redan, huruledes statsministern nyligen uppvaktades af ett antal representanter för olika kvinnoföreningar, hvilka framburo önskningar om, att den väntade rösträttspropositionen måtte gå ut på rösträtt äfven åt Sveriges kvinnor. Regeringschefen ställde sig i princip välvillig gentemot de uppvaktandes kraf, men förklarade på samma gång med all önskvärd tydlighet, att han icke ville riskera en fördröjd lösning af männens rösträttsfråga genom att man kombinerade den med kvinnornas.

För visso är läget sådant, att en dylik kombination f. n. vore inopportun. Detta må beklagas, men är ett faktum.

Likvisst bör detta faktum icke afhålla kvinnorna från att göra sig påminta. Det har heller icke gjort det. Tvärtom har på allra senaste tiden försports en större lifaktighet än någonsin tillförene uti det kvinnliga rösträttslägret.

I första rummet ha vi att anteckna den kvinnliga rösträttsriksdag, som i dagarne gått af stapeln i Norrköping, *alias* den svenska landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt tredje årskonferens.

Det har sagts, att kvinnornas rösträttsrörelse är för ung, för litet kraftig för att på allvar vara värd beaktande. Sant är, att den är ung, ty den första föreningen bildades 1902, men sedan dess ha mer än ett halft hundratal uppstått i lika många svenska samhällen. Detta vittnar onekligen om lifaktighet. Samma prägel bar också kongressen i Norrköping.

De rösträttskräfvande kvinnornas utgångspunkt är den, att män icke kunna rättvist lagstifta för kvinnor och kvinnor icke rättvist för män. Båda måste, till inbördes båtnad och trefnad, samverka i det offentliga, lika väl som de göra det i det lyckliga hemmet. Man kan mycket väl se denna rösträttsfråga helt *praktiskt* och finna, att densammas lösning är ett för *alla* gemensamt *intresse*. —

Men det var om Norrköpingskongressen vi skulle tala! Den pågick under två dagar, samt räknade ett 30-tal ombud från olika delar af landet. Förhandlingarna, hvilka höllos för slutna dörrar, rörde sig mest om rent inre föreningsangelägenheter; de torde komma att bli af stor betydelse för organisationens kraftiga utveckling.

Bland viktigare beslut anteckna vi, att åtgärder skola vidtagas för en masspetition från alla Sveriges kvinnor; tiden för denna petitions framlämnande till myndigheterna kommer att framdeles bestämmas. Vidare beslöt man att särskildt försöka intressera de olika nykterhetsgrupperna för kvinnans politiska rösträtt. I allmänhet hade man fullt klart för sig, att kvinnornas rösträttskamp icke finge urarta till någon öfverklassrörelse. Det var här icke fråga om någon klasskamp, kvinnorörelsen rörde sig på en långt bredare bas, den vore en social kulturkamp. Det gällde, såsom fru Frigga Carlberg uttryckte sig på det offentliga möte, som hölls i samband med kongressen, att i det statsliga och kommunala få in något, som fullständigt fattades, och det vore "moderlighetens element".

Bland de många, som uppträdde på det offentliga mötet, tilldrog sig fröken Hilma Söderberg, ordförande i Norrköpings kvinnliga rösträttsförening, både uppmärksamhet oeh erkännande, då hon uttryckte sig ungefär så här:

"Det gällde att vinna männen. Det gällde att öfvertyga dessa om, att kvinnorna verkligen hyste så stort intresse för allmänna angelägenheter, att de förtjänade rösträtt. Ty blefve icke männen öfvertygade därom, finge kvinnorna aldrig sådan. Det beror ju nämligen på männen, om kvinnorna skola nå detta eller ej."

Förvisso en ganska förståndig syn på saken!

Fröken Söderbergs anförande tilldrog sig, som sagdt, mycken uppmärksamhet, hvilket gaf en af platstidningarna anledning att presentera henne på följande sätt:

"Hon är ung och vacker. Kläder sig väl och med omsorg och har en utsökt koaffyr. Hon har en raffinerad förmåga, att med det mest förtjusande leende kunna säga männen obehagliga sanningar. När man ser de mjuka linjerna kring munnen, skulle man knappast tro henne vara i besittning af den energi, hon faktiskt äger. Det ligger onekligen något af renässanskvinna öfver fröken Söderberg."

Kanske bör en lansbryterska för den kvinnliga medborgarrätten te sig just så?

Bland de tongifvande vid kongressen böra i främsta rummet nämnas de tre veteraner, som korades till ledamöter i landsföreningens verkställande utskott: fröken Anna Whitlock (ordförande), fru Ann-Margret Holmgren (sekreterare) och fröken Gertrud Adelborg (kassaförvaltare). Här är hvarje närmare presentatio öfverflödig. De äro ju alla gamla bekanta för Iduns läsare.

Kongressens arbete skall, såsom redan framhållits, helt säkert icke blifva utan frukt. Det visade sig, att kvinnornas rösträttsorganisation redan är kraftigare än männens någonsin varit. Det tarfvas ock, ty ännu finnas många fördomsmurar att genombryta.

I detta sammanhang förtjänar omnämnas, att landets samtliga riksdagsmän, såväl i första som andra kammaren, i dagarna fått mottaga talrika skrifvelser från de kvinnliga rösträttsföreningarna, hvari representanterna uppmanas att under det nu samlade riksmötet väcka eller understödja motion om rösträtt åt kvinnor på samma villkor som åt män.

För den som vill vinna något gäller det att icke förtröttas i kampen.

J. B.

SJÄLAVÅRD.

"SMÅLÄNNINGARNE" äro komna! Det är ett vårtecken nästan så godt som något annat. Tidigt om våren drager "skogsbygdens" fattiga befolkning i stora skaror ned till det "feta Skåne" för att vid sockerbetodlingen förtjäna till vinterförråd.

Dessa arbetsmyror anses ofta nog af den bofasta befolkningen för "sämre folk", och många göra också skäl för denna benämning.

Därför var det med bäfvande hjärta, jag en kväll gick att besöka dem i deras kasern. Men hur kom jag ej på skam! Min oro och misstro förbyttes i förståelse och förtroende.

Jag gick in i ett rum till höger. I spiseln brann en frisk eld, kaffepannan ångade, golfvet var alldeles nyskuradt, så att det slog våtvarmt emot mig, som gått en rätt lång väg i den ljumma kvällen.

Två omålade träsängar, ett långt bord under fönstren, en bänk och några koffertar utgjorde hela möbleringen.

I hvardera sängen satt en gumma och sydde gardiner. Jag förundrade mig öfver deras flit, ty det var betgallringstid, då de få krypa på knä hela dagen, och som det ej hade regnat på länge, var marken hård och torr. Deras fingrar sågo också mycket stela och söndersprucknа ut, och ondt var det om dagsljuset, men de sydde raskt på. Det småländska prydlighetssinnet hade behof af att försköna det kala, torftiga kasernrummet. Några unga flickor sutto på koffertarna och småpratade, medan de väntade på kaffet.

Så inleddes bekantskapen. Jag sade hvem jag var och att jag ville höra, hur de hade det; om flickorna ville komma med på ungdomsföreningens sammankomster o. s. v. De skulle ju tillhöra vår församling under många månader.

Sedan frågade jag efter deras namn, ålder, hemvist, familje- och församlingsförhållanden.

Gemensamt för alla dem, jag talade med, var glädjen öfver närheten till kyrkan. De voro alla vanda att ha en à två timmars väg till kyrkan, och nu hade de endast tio minuters väg dit.

Jag satte mig på sängkanten hos den ena gumman och frågade efter hennes familjeförhållanden. Hon var nära 60 år, så att det kostade på att fara så långt från hembygden, och arbetet var "sträfsamt", men hon hade en "skral" gubbe hemma, så att hon måste försörja dem båda.

Hade hon inga barn?

Då slog gumman händerna för ansiktet och berättade snyftande, att hon hade en dotter i Köpenhamn.

SALUS Garanti CACAO ✱ I plomberade påsar à 100 gr. ¼ & ½ kg. Pris 35 öre pr hg. ✱ Obs. noga garantimärket "Sâlus" och blått tvärstreck. ✱ Hultmans Fabriker Malmö. Telefon 661

Jag kände ett varmt deltagande för gumman, då jag tänkte mig den så vanliga utgången, när en ung, fattig smålandstös kommer till Köpenhamn.

På min fråga: "Har hon gått vilse i världen?" svarade gumman: "Nej män har hon ej. Hon är gift och har en nog så snäll man och tre små rara duktiga barn. Di står dom bra."

"Men hvarför gråter mor då?"

"Jo sir frun, kan frun säja mej, om di dyrkar Gud där som här? Har di kyrka och präst, och kan di bli vigda och få barna döpta och kristelig begrafning, då di dör, där som här?"

Detta var hjärtesorgen. Den stackars gumman trodde visst, att hennes dotter kommit till hedningeland.

Jag tröstade henne då med den upplysningen, att där till och med fanns en svensk präst, som predikade samma gamla goda Guds ord, som hon själf fick höra härhemma; att han gick och sökte upp svenska familjer och bjöd dem Guds ord, och, om de ej själfva hade brytt sig om att få sina barn döpta, gick han till dem och bad att få döpa dem.

Men han har ingen egen kyrka ännu, utan får betala dyr hyra för hvarje gång han får låna en kyrka på ett par timmar till en gudstjänst.

Men vi hoppas, att han snart skall kunna få en egen svensk kyrka. Sveriges prästfruar draga äfven sina små strån till den stora stacken. Vi få insamlingskort, på hvilka "önskekyrkan" är afbildad. Där genomsticker man en ruta och betalar tio öre, och när alla rutorna äro genomstuckna, har man tio kronor att afsända.

Då strålade hennes gamla skrynkliga ansikte upp, de små färglösa ögonen tindrade, och kring den tandlösa munnen lekte ett godt leende, då hon, vändande sig till den andra gumman, sade: "Ack, Eva du, där få vi vara med."

Genast gåfvo de mig af sina hårdt förtjänade slantar hvardera 25 öre. Jag afböjde med orden: "Nej, kära mor, så menade jag ej. Jag talade ej om kyrkan, för att jag ville pungslå eder, utan för att stilla mors oro för dottern."

"Ack jo, tag det, snälla frun, det är så litet, men det kan komma tösa till välsignelse."

O modershjärta, du är dig alltid likt! Alltid har du kärlek och hjälp till öfvers för barnen, äfven sedan de vuxit alldeles ifrån dig. Hvilken månhet denna fattiga moder visade om sitt barns själ!

Då hon ej längre kan nå henne med ord och förmaningar, ja, då hon kanske mången gång tycker, att hennes böner för barnets själ ej kunna räcka fram, griper hon med glädje första tillfälle som bjudes att kunna offra något för barnet.

Ack, hur ofta, då jag kommit med mitt "kyrkokort" till människor, som haft råd till allt annat, har jag ej fått en mycket mindre slant, hvilken därtill gifvits så, att gamle Hans Brasks: "Härtill är jag nödd och tvungen" stått att läsa utanpå den.

Men denna kvinna gaf gärna, gaf ouppfordrad och gaf med förhoppning, ja, visshet om att det kunde komma "tösa till välsignelse", fastän utsikterna, mänskligt att se, voro så aflägsna, att först skulle insamlingen göras till kyrkan, därefter denna byggas, sedan dottern komma till denna kyrka och få ett ord för sin själ. Men fastän vi ännu ej kommit längre än till insamlingen, såg hon redan däri välsignelsen för dottern, och säkert låter ej Herren hennes tro komma på skam. Ja, han skall på Människosonens dag förvisso minnas hennes offergåfva och räkna henne till godo att hvad hon kunde, det gjorde hon.

VERIS.

MINNESFESTEN.

FRÅN EN af hyllorna i hörnskåpet tog baronen försiktigt ned frukttallrikarna af tunt, bräckligt porslin — desamma, på hvilka hans aflidna hustrus skickliga hand framtrollat sirliga buketter i vildrosor och blåklint. Betjänten bar in en spillkum med varmt vatten och ställde den ifrån sig på fönsterkarmen. Baronen sköljde själf tallrik efter tallrik och aftorkade dem med en mjuk, fin handduk. Sedan ställde han de för honom dyrbara relikerna i rad framför den med vindrufvor och persikor högt upptornade kristallskålen på den marmorskifva med förgyllda fötter, som uppbar den rikt utsirade spegeln i rococostil.

"Är rüdesheimern lagd på is," frågade baronen sin betjänt.

Denne bugade jakande.

Middagsbordet var dukadt för tre personer i parkpaviljongen, hvarifrån man hade en vid blick öfver hafvet mot en blånande örand långt borta vid horisonten. Forskande öfverfor baronens öga de af betjänten vidtagna anordningarna, och såsom det blifvit till vana för honom, när han var tveksam om någonting, strök han med pekfingret öfver ett bredt, illa hopläkt ärr på högra kinden — hans souvenir, hvaröfver han ej var litet stolt, från slaget vid Leipzig, hvari han tagit del som ung, nyutnämnd kornett. Ah, nu såg han, hvad det var som fattades. Jättedahlian, som innehade hedersplatsen i den ciselerade silfverjardinièren, passade ej till de öfriga i den fuktiga sanden löst nedstuckna blommorna. Baronen tog bort praktexemplaret och lämnade det till betjänten för att undanskaffas. Därpå jämkade han skickligt de kvarstående blomkronorna till rätta och skiljde dem åt med små kvistar, som betjänten befalldes bryta af på en i närheten växande silfverpoppel.

"Krokanen kom nyss med postbudet," sade betjänten. "Där sitter ett änglahufvud i toppen. Sockerbagaren har kommit ihåg, hvilket datum det är i dag."

Hans långvariga tjänstetid ursäktade denna frispråkighet, så mycket mera som rösten skälfde af underdånig diskretion.

Baronen sköt undan jardinièren för att få plats för krokanen på bordets midt.

Nu fattades endast blommor för de tre glaskalkar, som voro afsedda att placeras en framför hvarje kuvert. Rosor skulle det ju hälst vara, men nattfrosten hade kommit tidigare än vanligt, och blomstersängarna stodo sköflade på ett betänkligt sätt. Baronen letade i västfickan efter den lilla stiletten med agatskaft, hvilken han brukade använda som pennknif, under det hans blickar sökande öfverforo den smala rabatt, som i halfcirkel inneslöt den grusade planen framför paviljongen. Han afskar två blekt skära rosor och en djupröd. Den senare var afsedd för honom själf och däri låg en fin symbolik. Han log vid minnet af, huru väl han ännu kom ihåg såväl betydelsen af de olika blommorna som af deras skiftande färgnyanser. Lilla Hortense hade ju själf invigt honom i "blomsterspråket" den vintern, när det varit en vogue i länsresidensstadens societet att meddela sig med hvarandra genom att säga namnet på någon blomma, hvars betydelse man sedan, ifall man ej, såsom t. ex. Hortense själf, kunde hela "språket" utantill, letade upp i ett tunt litet häfte, hvars titelblad pryddes af en blomsterkrans i alla regnbågens färger.

Nu uppfångade baronens öra ljudet af vagnshjul ute på landsvägen. Det var säkert jaktvagnen, som varit inne i staden för att hämta de båda gästerna. Den stannade vid parkgrinden, som kusken blifvit befalld, och baronen gick med utsträckta händer sina båda vänner till mötes.

KÖP
Svart Siden.
Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.
Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.
Sändes *tull- och portofritt* direkt till privata.
Schweizer & Co., Luzern S 6, (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

"Tack för den vackra blomstergärden," sade han med blanka ögon. "Jag var redan tidigt i morse därborta." Han gjorde en rörelse mot landskyrkans spira, som höjde sig öfver en skogslund på ungefär en kvadratmils afstånd.

"Jag vågar säga, att min lilla Hortense skulle känt sig tillfredsställd — hon som alltid var så känslig för uppmärksamhet."

Baronen gick långsamt fram på den grusade parkvägen med Lilienstam vid högra sidan och Gyllenhäger vid den vänstra.

"Det föreföll mig som en kär plikt att i dag kalla er båda hit för att fira hennes födelsedag. Jag önskar, att hon ej skall glömmas alltför snart." Efter en kort paus fortfor han: "Hortense var ju rent af rörande barnslig, när det var frågan om den hyllning, vid hvilken hon blifvit vand, och som i så rikt mått kom henne till del. En gång", här log baronen godmodigt, "fann jag henne på en bal med tårar i ögonen, därför att hon — naturligtvis af en ren tillfällighet — ej blifvit engagerad till angläsen. Lyckligtvis kom jag i sista stund för att rädda situationen, fastän jag eljes ej var vidare dansant de senaste åren."

De tre herrarna stannade ett ögonblick framför paviljongens öppna dörr.

Baronen såg sig omkring.

"Det förekommer mig, som om hon vore närvarande, hos oss som stämning — genom vindstillan, den blida höstdagen och det dämpade solskenet."

Gyllenhäger, den högt uppburne tillfällighetsdiktaren, gaf sin vän en blick full af sympati. Lilienstam fingrade nervöst vid sin spännhalsduk och såg ut mot hafvet. Långt borta genomskars dess stillhet af ett blått bälte, där han anade tillvaron af hvälfvande vågor och fräsande hvitt skum.

Middagen led mot sitt slut. Värmd af rüdesheimerns milda glöd förde baronen alltjämt ordet.

"Ni må tro mig eller inte, mina vänner, men Hortense och jag tvistade aldrig under det tiotal år, som vårt äktenskap ägde bestånd. Hon hade inga nycker, endast älskvärda infall. Blef hon någon gång verkligen ledsen eller bekymrad, så fick hon i enstaka fall, hvad hon själf brukade kalla sin stora migrän," fortfor han med godmodighet.

"A propos hennes infall, så glömmer jag aldrig, hvilket stormande jubel det väckte, när hon, kostymerad till bébé, dansade solo ett "pas de basque" på landshöfdingens maskerad. En halftimme förut hade jag ju sett henne som provenceros anföra kadriljen, som inöfvats af "blommornas klubb". Jag såg naturligtvis genast, att min vackra ros blifvit förvandlad i bébé, men den kvällen duperade hon nog mången."

Baronen drack med de båda vännerna.

"Så egendomligt, att hon skulle dö af en barnsjukdom — hon som eljes var så rädd för smitta. En gång lämnade vi hals öfver hufvud

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

residensstaden midt under brinnande säsong, därför att hon hört omtalas ett fall af smittkoppor i en af förstäderna. Men ingen tänkte på, att halssjukdomen, som gick bland torparbarnen, äfven skulle kunna bli farlig för vuxna. Utom barnen blef ju för öfrigt Hortense det enda offret. Jag fattar knappt, att det är öfver ett år sedan det förskräckliga inträffade. Och ni, mina vänner, som båda voro borta — Lilienstam på sin långa resa i utlandet och Gyllenhäger i hufvudstaden."

Lilienstam såg ned i sitt halftömda glas, och Gyllenhäger lekte med den blekt skära rosen samt råkade af oförsiktighet lösgöra ett par af dess blomblad.

"Hortense var ju bandet, som allt fastare sammanknöt vår vänskap. Därför intresserade hon sig varmt för allt hvad som rörde er mina vänner."

Under det han försiktigt drog af sammetshuden på en persika, fortfor baronen:

"För din skull, Lilienstam, var hon en, gång allvarsamt bekymrad."

Lilienstam såg hastigt upp, men lät sin blick genast åter glida åt sidan.

"Vi, eller rättare Hortense — jag har ju aldrig varit någon skarp iakttagare i dylika fall — trodde sig hafva märkt, att du sysselsatte dig mycket — ja, allt för mycket med Margareta Creutzen. Och hon var öfvertygad om, att du och Margareta inte passade för hvarandra som man och hustru. Jag bad Horsense varna dig. Gjorde hon det kanske?"

"Nej," svarade Lilienstam kort. Det var som om han med möda frampressat detta enda ord.

"Då kom hon sig nog aldrig för. Kort därpå gaf du dig i väg på din långa resa och då förföll saken med Margareta af sig själf."

Lilienstam försjönk i drömmar och baronens ord ljödo i hans öron som ett oredigt surr. Hans tankar gingo tillbaka till landshöfdingens maskerad. Bébén, som han genast igenkänt, hade räckt honom ett knippe liljekonvaljer samt gjort en förstulen rörelse mot ett exemplar af blomsterspråket, hvilket legat uppslaget på en aténienne.

> Konvaljer hviska ömt: "Du tillbedd är,
> men ser i blindo ej den bittra smärta,
> du vållar jämt ett varmt och känsligt hjärta,
> som räds att du en annan håller kär."

Så hade där stått, och han, som alltid med skygghet undvikit hvarje utredning af den känsla, som dragit honom till vännens hustru, hade utan eget åtgörande plötsligt fått full klarhet. Gnistan, som slumrat och hållits nere, hade stigit till flammande vådeld. Hade hon, som gaf gnistan näring, gjort detta i omedveten oförsiktighet, eller drefs hon på jakt efter att "fånga hjärtan" af en känsla, liknande den, som på kapplöpningsfältet kommer den täflande att hetsa sig själf mot målet för att där få njuta segerrusets egoistiska fröjd? Eller hade hon verklig älskat? Härom skulle han aldrig få visshet. Han märkte med tillfredsställelse, huru oberörd numera äfven det sista antagandet lämnade honom, *Då* hade det varit annorlunda, men han hade blifvit uppfostrad med till stränghet gränsande allvar, och framför allt hade man inpräntat hos honom, att där finnas hedersbegrepp, som aldrig få kringgås. Därför lämnade han balen och åtta dagar senare landet, utan att, såsom han i ett bref meddelade vännen, tiden tillåtit honom ett afskedstagande ute på godset. Lilienstam log med bitterhet vid tanken på, huru sammansatt den känsla varit, som han haft för Hortense. Under det att lågan steg högst mot skyn, hade han ju alltid i bakgrunden skymtat den unga Margareta med de varmt tindrande ögonen och det goda leendet. Hade hans brutala sätt att lämna Margareta i sticket, att prisgifva henne åt småstadsskvallret, sedan han öppet ägnat henne sin hyllning, någon del i den brådska, hvarmed hon skyndat att före hans hemkomst från utlandet binda sig med oupplösliga band? Härom skulle han ej heller någonsin få visshet — detta kände han med ett stygn af smärta. Grämelsen öfver att han för alltid förlorat henne med de varmt tindrande ögonen, bet sig fast i hans sinne som en hungrig igel, hvilken ej så lätt åter skulle släppa sitt tag.

Sedan lyssnade Lilienstam ånyo till vännens ord.

"Dig, Gyllenhäger, skänkte ju Hortense sin varmaste uppmuntran vid dina första försök till rimsmideri. Hon gömde omsorgsfullt hvarje liten pappersremra, som du fullklottrat med älskvärdt nonsens henne till ära. Vare detta sagdt utan afsikt att såra dig i egenskap af högt uppburen amatördiktare. Jag värdesätter endast i viss mån den känsla, som kom dig att i Hortense se Psyke eller Beatrice, allt eftersom benämningen passade in i det versmått, hvari du för tillfället råkat förälska dig. Se inte så chokerad ut! Den vänskap du ägnade henne och som jag ännu äger står ju öfver hvart tvifvel," sade baronen såsom en godtgörelse för det lilla skämt, han tillåtit sig med Gyllenhäger. Och såsom för att ytterligare stryka öfver, fortfor han: "Hvarenda pappersslapp, som Hortense mottog af din hand, ligger förvarad i det blå sammetsskrinet. Du kan själf vid tillfälle se igenom alltsammans."

Gyllenhäger såg förströdd ut. Hans tankar döko ned i det blåa sammetsskrinets fördoldaste gömslen. Skulle han där återfinna sin sonett:

> Jag kom, jag såg — så långt en Cæsars like,
> men blef besegrad — o. s. v.

— den sonett, som han ej utan samvetskval smugglat in i ett fack af hennes kinesiska sybord en dag, när han, gripen af vanvett, tyckte sig ej kunna uthärda lifvet utan att få visshet om, huruvida han var henne helt och hållet likgiltig eller ej. När de träffades nästa gång, hade de visserligen endast talat i förtäckta ordalag, men Gyllenhäger hade förstått så mycket, att den största lycka hade kunnat blifva hans, om han ej låtit sig förekommas af en annan. Hon hade bedt honom resa, och det hade han också gjort, ty en ädling måste framför allt veta att hålla sin sköld blank. Men han hade fört med sig ett minne att tära på lifvet igenom.

"Så ungdomlig Hortense föreföll ända till det sista — ja, nära nog yngre än de yngsta," sade baronen.

"Kanske gjorde hon sin sortie ur lifvet just i behaglig tid," tänkte Lilienstam, men han blygdes genast öfver cynismen i denna tanke.

Baronen såg mot den sjunkande solskifvan, hvars nedersta kant just nalkades den blånande östrimman borta vid horisonten. Han strök långsamt med pekfingret öfver ärret på sin högra kind och vände sig därpå plötsligt åter mot sina båda vänner.

"Hon gjorde mig mycket lycklig," sade han med en energi, som kom Lilienstam att studsa.

Gyllenhäger — lyrikern, idealisten — skuggade med handen för pannan. För hans inre öga formade sig visionen af en späd, förklarad gestalt, som långsamt sväfvade fram bland cypresserna och sykomorerna i en ofterlund. Det undigck helt och hållet hans uppmärksamhet, att den blekt skära rosen, som ej tålt vid den lätta beröringen af hans hand nyss, lät öfver randen af glaskalken blad efter blad dala ned på damastdukens arabeskmönster.

I hans inre sjöngo de första stroferna af ett "ode till den oförgätliga".

HANNA LUNDHOLM.

FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

BREF FRÅN EN ÖFVERSTE TILL HANS MAKA UNDER DANSKA KRIGET 1864 SAMT PREUSSISK-ÖSTERRIKISKA KRIGET 1866.

AF BERTHA VON SUTTNER.*

I DAG träffade vi för första gången samman med fienden. Hittills ha vi tågat genom eröfrade landområden, från hvilka danskarne drogo sig tillbaka. Rykande byruiner, nedtrampad gröda, kringströdda vapen och tornistrar, af granater uppristad jord, blodpölar, hästkadaver, massgrafvar — sådant är det landskap med staffage, hvarigenom vi efter segern ryckt fram, för att där möjligen vinna nya segrar, det vill säga antända flere byar och så vidare . . . Det hafva vi nu i dag också gjort. Ställningen är vår. Bakom oss står en by i lågor. Dess invånare hade, som väl var, redan flytt. Men i ett stall hade en häst blifvit kvarglömd — jag hörde det förtviflade djuret stampa och skria . . . Vet du, hvad jag gjorde? Ja, det inbringar mig nu sannerligen ingen dekoration — ty i stället för att fälla ett par, tre danskar sprängde jag bort till det där stallet för att befria den arme kraken.

Omöjligt.

Hans krubba brann redan — likaså halmen kring hans hofvar — — hans man hade fattat eld . . .

Då sköt jag honom genom hufvudet — två skott . . . han stupade, räddad från den kvalfulla döden i lågorna.

Sedan tillbaka i striden, in i krutets mordlukt, i det orediga braket och dånet af smattrande skott, nedstörtande bjälkar, rasande stridsrop. Flertalet af min omgifning, vänner som fiender, voro gripna af stridens yra — jag, olycksalige, förblef kall och nykter. Ja, du — jag var ur stånd att hetsa upp mig till något slags danskhat. Hvad gjorde väl dessa tappra karlar annat än *sin plikt*, då de öfverföllo oss? — — — —

Blodbadet varade öfver två timmar. Vi behöllo, som sagdt, valplatsen. Den slagne fienden flydde. Vi förföljde honom ej. Vi hade nog att göra på slagfältet.

Några hundra steg från byn ligger, oskadad af elden, en stor bondgård, med många tomma boningsrum och uthus; här skola vi hvila ut öfver natten, och hit hafva vi fört våra sårade.

I morgon bittida skola de stupade jordas. Då blifva naturligtvis också några ännu lefvande nedkrafsade, ty stelkramp hos sårade är en vanlig företeelse. Många, som äro kvar där borta, vare sig döda, sårade eller — oskadade, hafva vi helt enkelt mäst öfvergifva — de, nämligen, som ligga begrafna under de instörtade husens ruiner. Äro de döda, få de långsamt förmultna; äro de sårade, långsamt förblöda, och äro de oskadade, långsamt hungra i hjäl. Och vi — hurra! — kunna draga vidare, hurtiga, glada krigare som vi äro . . .

Nästa sammanstötning blir antagligen ett fältslag. Efter all sannolikhet komma två stora armékårer att stå emot hvarandra. Då kunna de döda och sårade lätt komma att räknas i tiotusental; ty sköta kanonerna sig rätt, så blifva å båda sidor de främre leden snabbt nedmejade. Det är ju en förtjusande inrättning. Men ännu bättre blir det, när vapentekniken en gång hunnit så långt, att hvardera armén kan affyra ett enda skott, som med ens sliter

---

* Af den ryktbara österrikiska författarinnan, friherrinnan *Bertha von Suttner*, hvilken, som bekant, nu senast tilldelades det Nobelska fredspriset, meddela vi här ett karaktäristiskt bidrag, mättadt af den tendens, hon gjort till sin lifsuppgift, och öfversatt för Iduns räkning — genom förmedling af vår svenska kvinnliga fredsförening — från författarinnans manuskript.

i stycken hela den fientliga styrkan. Måhända komme *därigenom* krigförandet öfver hufvud att inställas. Man *kunde* ju då ej längre — såvida de stridande vore jämnstarka — åt *makten* öfverlämna rättsafgörandet.

Hvarför skrifver jag allt detta till dig? Hvarför utbrister jag ej, såsom det en krigare höfves, i hänförda lofsånger öfver krigets yrke? Hvarför? Emedan jag törstar efter *sanningen* — och efter dess hänsynslösa uttalande, emedan jag i alla tider *hatat* de lögnfyllda fraserna.

Och först och sist därför, att jag i denna stund, då jag är döden så nära, och då kanske äfven du ligger i dess käftar.* känner ett fördubbladt behof att sjunga ut, hvad jag har på hjärtat.

Om också tusende andra tänka — eller åtminstone känna sig förpliktade att tala — annorlunda: jag vill, jag *måste* dock *en* gång hafva sagt det, innan jag faller offer för kriget:

Jag hatar kriget.

Ack, om blott hvar och en, som *känner* detsamma, vågade högt gifva det tillkänna — hvilken dånande protest skulle då ej skria mot himlen! Alla dessa af kanondunder ackompagnerade, skallande hurrarop skulle då drunkna i den efter mänsklighet trängtande mänsklighetens segervissa stridsrop: "Krig mot kriget!"

Kl. $^1/_2$4 på morgonen.

Det ofvanstående skref jag i går kväll. Sedan lade jag mig på en hösäck och sof ett par timmar. Om en halftimme bryta vi upp, och jag kan då skicka detta med fältposten. Alla äro redan vakna och rusta sig till uppbrott. De stackars karlarne! Föga ro hafva de fått efter gårdagens vedermödor — föga krafter till dagens förestående blodiga arbete.

Nyss har jag gjort ännu en rond genom vårt improviserade fältlasarett, som blir kvar här. Jag såg då bland de sårade och döende ett par stycken, hvilka jag gärna gjort samma tjänst som i går den brinnande hästen: skickat dem en nådekula genom hufvudet.

På den ene var hela underkäken bortskjuten; den andre — men nog härom . . . Jag kunde intet göra, endast döden kunde här bringa hjälp. Tyvärr är den ofta så långsam . . . Han är liksom döf för den, som förtviflad åkallar honom. Och å andra sidan har han så brådt att rycka bort den, som i sitt innersta hoppas på bättring, som bönfallande anropar honom: "O, skona mig!"

* * *

Tänk dig, hvilken öfverraskning! Hvem får jag se komma ridande i spetsen för en afdelning, om ej kusin Gottfried, tant Kornelias enda son. Stackars tant, hur orolig hon skall vara! . . .

Pojken själf är hänförd af stridens glada mod. Jag såg det på hans stolt strålande uppsyn, och han försäkrade mig det också själf. Samma afton voro vi tillsamman i lägret, och jag skickade efter honom.

"Det är ju härligt," utbrast han förtjust, i det han trädde in i mitt tält. — "Det är ju härligt, att vi kämpa för samma sak, kusin — och vid hvarandras sida! Har inte *jag* tur? Första året jag är löjtnant, blir det krig! Jag ämnar knipa mig Hederskorset."

"Och tant? Hur tog hon din affärd?"

"Ja — så, som det nu en gång *är* mödrars sed: med tårar — som hon för resten försökte dölja, för att inte störa min glädje — ja, och med välsignelser, bekymmer och stolthet."

"Och hur kände du dig till mods, när du första gången kom i handgemäng?"

"Åh, det var härligt, upplyftande!"

"Du brukar inte ljuga, min gosse. Och — det är inte *stabsofficern*, som hör sig för om dina pliktskyldigaste löjtnantskänslor, utan det är människan och vännen."

"Jag kan bara säga om igen: härligt och upplyftande. Förfärligt — ja . . . men så storartadt! Och så känslan, att man fyllde mannens högsta plikt mot Gud för konung och fädernesland! Och så: att här se Döden, det annars så fruktade och undflydda spöket, rida rundt omkring och tätt inpå mig — med lien lyft äfven öfver mig — det försätter mig i en egendomlig, öfver det alldagliga upphöjd, episk stämning . . . Jag känner historiens musa sväfva öfver oss och skänka våra vapen segerkraft. En ädel harm flammar inom mig mot den fräcke fienden, som vill trampa ned det tyska rikets rätt, och det är mig en upplyftande känsla att få tillfredsställa detta hat . . . Det är en hemlighetsfull sak, detta, att få — nej, att *skola* döda — utan att vara en mördare samt med oförfäradt blottställande af sitt eget lif . . ."

Sådana där dundrande dumheter pratade pojken immerfort. Jag lät honom hållas. Jag kände ju något liknande, när den första slaktningen dånade omkring mig. "Episkt", ja där fann han rätta ordet. Det är intrycket af de hjältedikter och hjälteskildringar, genom hvilka vi redan i skolan uppfostras till krigare, hvilka sedan genom braket af skotten, de blanka vapnens blixtrande och de kämpandes stridsrop bringas att vibrera i vår hjärna. Och det ofattliga, det utomordentliga i den ställning *utom lagen,* hvari man plötsligen befinner sig, gör att man känner sig liksom förflyttad i en annan värld . . . Det är, som om det hvardagliga, borgerliga, fredliga i den vanliga jordiska tillvaron i ett nu veke undan för att lämna rum för ett titaniskt vimmel af helvetiska andar. —

Nå, hvad mig beträffar, vardt jag snart botad för denna feberyra, och endast med stor svårighet kan jag numera försätta mig tillbaka i den stämning, som den unge Tessow skildrade för mig. Alltför snart insåg jag, att *stridslystnaden ej är öfver-, men undermänsklig,* alls ingen hemlighetsfull suggestion från Lucifers maktområde, utan helt enkelt *en återstod af det djurisk*, ett återuppvaknande af bestialiteten.

Blott den, som förmår *berusa sig af mordlust,* som — — ja, så som jag sett det hos mången bland oss — den, som med ett väldigt slag kan krossa en afväpnad fiendes hufvud, den som kan sjunka till berserkens, ja, ännu djupare, till en blodtörstig tigers nivå — blott en sådan kan — *för ett ögonblick* — hafva frossat af "stridens vällust". Men icke jag, min hustru, min älskade — tro mig, icke jag.

Gottfried är hänförd öfver, att "vi österrikare" trädt i vapen för samma "rättfärdiga sak" (hvad vet han om det? Som om ej *hvarje* sak af krigsledningen framställdes som "rättfärdig") som preussarne.

"Ja, vi tyskar *äro* dock alla *ett* folk — alla bröder."

"Ja, det visade sig ju redan i Trettioåriga kriget — och i det Sjuåriga,"* inföll jag halfhögt.

Gottfried hörde mig ej, utan fortfor:

"För hvarandra, med hvarandra besegra vi fienden."

"Nå, hur blir det, min gosse, om i dag eller i morgon preussarne och österrikarne komma i delo,** och vi två ställas som fiender *mot* hvarandra?"

"Det är otänkbart. Nu, sedan bådas vårt blod flutit för en gemensam sak, nu kan väl då aldrig mera . . ."

"Aldrig, säger du? Akta dig för att använda orden 'aldrig' och 'evig' i politiken! Folkens vänskap och fiendskap lefva dagsländornas lif i historiens värld."

Martha, jag nedskrifver allt detta, ej därför att jag tror, att det stort kan intressera dig, stackars sjuka vän; inte heller gör jag det för att traktera dig med moraliska betraktelser; men det händer väl, att jag stannar på valplatsen, och jag vill ej att mina känslor stumma skola följa mig i grafven.

(Forts.)

ELIN DANIELSON GAMBOGI. SJÄLFPORTRÄTT.

EN FINSK KONSTNÄRINNA. ELIN DANIELSON-GAMBOGI.

AF FINSKA KVINNOR, som beträdt konstnärsbanan, ha jämförelsevis få hela lifvet igenom blifvit konsten trogna, och än färre ha under mognare år hållit sin produktion på en höjd, som motsvarat de ursprungliga förhoppningarna. Till dessa senare hör den målarinna, af hvars konst i detta nummer gifvas några prof. Här i korthet några data ur hennes lefnad.

Dubbelnamnet tyckes tyda på en dotter af "Söder och Nord", men så förstådt är det vilseledande. Konstärinnan, dotter till en finsk possessionat, har nämligen ända till 1898 hetat Elin Danielson, och först efter det hon nämnda år gift sig med italienske målaren Raffaello Gambogi, har hon begynt teckna sig Danielson-Gambogi. Sedan samma tid är hon ock bofast i Italien (tidigare i Torre del Lago nära Viareggio, numera i Antignano nära Livorno), utan att förbindelsen med hemlandet och dess konstlif därför blifvit afbruten. Tvärtom plägar hon ofta skicka taflor till finska utställningar samt då och då besöka Finland, hvarest hon är särskildt känd och uppburen i det gamla Åbo.

Efter att som elev af Konstföreningens ritskola och professor A. von Becker i Helsingfors ha lagt grunden för sina konststudier, kom Elin Danielson vid rätt unga år 1883 första gången till Paris, där hon sedermera under flere vintersäsonger, handledd af Raffael Collin, Bonnat och andra, förvärfvade sig sådan teknisk utbildning, att hon under förra hälften af 1890-talet kunde med framgång verka som lärarinna såväl i Åbo som Helsingfors' ritskolor. Därjämte var hon produktiv både som figur- och landskapsmålare, och förtjäna följande arbeten från denna tidigare period att framför andra nämnas: por-

---

* Författaren lämnade sin hustru liggande dödssjuk. *Öfvers. anm*

* Mellan Fredrik II (den store) af Preussen och Maria Theresia af Österrike-Ungarn.

** Detta inträffade, som bekant, 1866. *Öfvers anm.*

trätt i helfigur af landskapsmålaren V. Westerholms fru (bronsmedalj i Paris 1889), "Kristus välsignande barnen" (altartafla för Ahlais kyrka), äfvensom "Moder" (Konstföreningens galleri i Helsingfors).

Från och med år 1895 har konstnärinnan mestadels uppehållit sig i Italien, bl. a. med understöd af Finska Konstföreningen (Hovings stipendium, 3,000 mk). Från de första åren i södern må nämnas eldskensmålningen "Till hvila", landskapsbilden "I vingården" samt en stor altartafla "Kristus i örtagården", utförd i Florens för Kimito kyrka. — Efter giftermålet, som för så många kvinnliga artister betecknar konstnärsbanans afslutning, har Elin Danielsons produktivitet synbarligen blott ökats, utan att därför förlora i värde. Vi anteckna från Torre del Lago: "Sommar", belönad med det enda pris som vid utställningen i Florens 1899 utdelades och inköpt af konung Umberto, "Nella vigna" (Konstföreningen i Åbo), Självporträtt, utmärkt med silfvermedalj, d. v. s. första priset vid expositionen i Helsingfors äfvensom "Kristus och synderskan", altartafla för Norrmarks kyrka (beställning af kommerseråd-innan Eva Alström). Från Antignano åter, där de flesta bilder efter 1900 äro signerade: "I skuggans svalka" (accessit vid täflan om finska statspriset), "Fiskarbåtar", "Kvällsvarden" samt "Solskensdag" (Konstföreningen i Åbo).

I dessa och talrika onämnda verk skildrar konstnärinnan sitt nya hemlands natur och folk. Liknande motiv plägar Gambogi behandla, och då konstnärsparet 1901 besökte Finland, utställde de tillsammans på höstexpositionen i Helsingfors en färgrik kollektion af flere tiotal italienska taflor. Äfven 1903 vistades fru Gambogi en längre tid i Finland, hufvudsakligast sysselsatt med porträttmålning.

Se där hufvuddragen af Elin Danielson-Gambogis lif och verksamhet. Hennes taflor tilltala åskådaren genom den uppriktighet, hvarmed hon återgifvit hvad hon sett. Där är luft och färg öfver landskapet och osökt karaktär i figurerna. Att konstnärinnan framför allt älskar det enkla, landtliga, soliga förklaras af hennes från förställning och konventionalism fria personlighet.

Helsingfors 1905.

E. A—N.

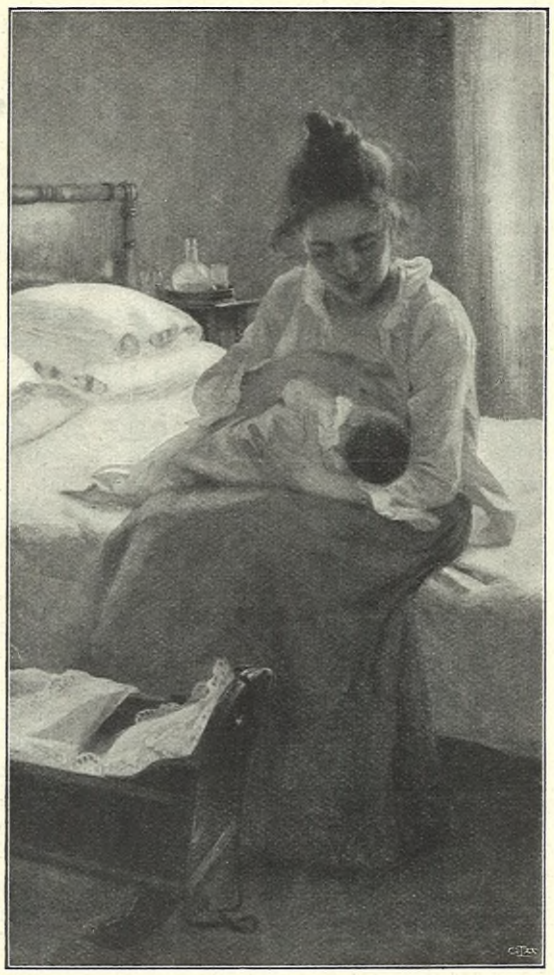

»MODER».

MÖTET FÖR SKOLKÖKSLÄRARINNOR.

MÅNDAGEN D. 8 JAN., kl. 8 e. m., tog i Stockholm det första allmänna mötet för svenska skolkökslärarinnor sin början med ett samkväm å Hushållsskolan vid Västra Trädgårdsgatan. Öfver 100 deltagare hade anmält sig. Fröken Gertrud Bergström hälsade mötesdeltagarna välkomna å den kommittés vägnar, som förberedt och ordnat mötet, hvarefter fröken Matilda Widegren i ett liffullt och medryckande föredrag talade om betydelsen och nyttan af sammanslutning mellan personer med samma arbete. Efter att ha framhållit, hvilken uppfostrande och utvecklande inverkan en förening har på medlemmarna betonade fröken Widegren särskildt några viktiga mål, för hvilka en förening af ifrågavarande slag borde kunna verka, bland annat en välbehöflig förenkling af umgängeslifvet i vårt land samt ett kraftigt understödjande af nykterhetsarbetet. Föredraget hälsades med lifliga bifallsyttringar. Sedan "Du gamla, du fria" unisont afsjungits, lämnade fröken María Aspman några meddelanden från Klara barnavård, hvarjämte hon inbjöd mötesdeltagarna till besök å anstalten i fråga. Fröken A. framhöll bland annat särskildt, att de unga flickorna genom en dylik kurs ej endast erhålla kunskap i skötseln af späda barn, utan ock vinna intresse för sociala frågor och till sin egen framtida nytta få ögonen öppna för vissa sociala missförhållanden,

Efter supén fortsattes samkvämet under lifligt samspråk till omkring kl. 11 e. m.

Tisdag f. m. upptogs af föredrag, hvilka samtliga höllos å Högre Lärarinneseminariet.

»I VINGÅRDEN».

»KVÄLLSVARDEN».

»FISKARBÅTAR». EFTER OLJEMÅLNINGAR AF ELIN DANIELSON-GAMBOGI.

Fr. Kerstin Hesselgren talade om hemmets hygien och skolköken och uppmanade skolkökslärarinnorna att söka arbeta för en allmännare kännedom om och ett bättre uppfyllande, inom hemmet, af hygienens fordringar, ej endast genom att påverka de unga blifvande husmödrarna, utan ock genom föredrag för vuxna. I korta drag gaf fr. H. därefter en synnerligen åskådlig och lärorik framställning af hvad dylika föredrag böra upptaga, äfvensom exempel på hur man kan ge dem en populär och tilltalande form. Föredraget mottogs af de talrika åhörarna med lifliga applåder.

Fr. Sofia Sjöstrand lämnade en skildring af sina besök i några amerikanska undervisningsanstalter för huslig ekonomi och visade några praktiska mått och redskap, som därstädes allmänt äro i bruk. Slutligen höll prof. Frans v. Schéele ett föredrag om kvinnan och uppfostran. Han uppehöll sig däri vid den olikhet, som förefinnes mellan män och kvinnor i fråga om natur och begåfning och som

MÖTET FÖR SKOLKÖKSLÄRARINNOR I STOCKHOLM 8—10 JAN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

DE I FRÄMSTA RADEN SITTANDE ÄRO, FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: 1. FRÖKEN L. ENGSTRÖM. 2. PROFESSORSKAN A. RETZIUS. 3. FRÖKEN G. BERGSTRÖM. 4. FRÖKEN I. SCHAGER. 5. FRÖKEN I. WALIN (SEKRETERARE). 6. FRÖKEN K. HESSELGREN (ORDFÖRANDE). 7. LEKTOR L. M. WÆRN. 8. FRÖKEN S. SJÖSTRAND. 9. FRÖKEN J. ÅKERSTRÖM. 10. FRÖKEN M. WIDEGREN.

BILDER FRÅN RIKSGÄLDSKONTORET. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. RIKSGÄLDSFULLMÄKTIGES SESSIONSRUM I DE GAMLA LOKALERNA Å RIDDARHOLMEN. ÖFVERST VID ÄNDAN AF STORA BORDET: FULLMÄKTIGES ORDFÖRANDE JURIS DOKTOR H. CAVALLI. PÅ ORDFÖRANDENS HÖGRA SIDA VID STORA BORDET: FULLMÄKTIGE DIREKTÖREN G. F. ÖSTBERG, FULLMÄKTIGE BYRÅCHEFEN A. HAMMARSTRÖM, FULLMÄKTIGE KAMRERAREN V. L. MOLL. PÅ ORDFÖRANDENS VÄNSTRA SIDA: FULLMÄKTIGE BRUKSPATRON W. ODELBERG, FULLMÄKTIGE VICE HÄRADSHÖFDING C E. KINANDER. VID DET LILLA BORDET I BAKGRUNDEN: SEKRETERAREN I RIKSGÄLDSKONTORET V. HÄRADSHÖFDING H. SEDERHOLM. 2. RIKSGÄLDSKONTORETS GAMLA HUS Å RIDDARHOLMEN. 3. KAMRERARENS RUM I DE GAMLA LOKALERNA.

betingar en viss, enligt hvad talaren hoppades, allt större blifvande olikhet i fråga om den manliga och den kvinnliga ungdomens uppfostran. Talaren ville på intet vis sätta den speciellt kvinnliga begåfningen, hvilken hade sin största styrka i känslolifvet, under den manliga, hvars styrka mer låge i tanke- och viljelifvet, men ansåg, att den förra endast borde komma mer till sin rätt genom att mer hänsyn tages till densamma vid kvinnans uppfostran än hvad nu är fallet. Talaren berörde äfven kvinnans roll som uppfostrare såväl för barn som på det högre stadiet och betonade att äfven gossar behöfde vid uppfostran delvis komma under kvinnligt inflytande. Föredraget, som hälsades af lifliga bifallsyttringar, bevistades af ett stort antal andra intresserade, jämte mötesdeltagarna.

På e. m. samlades man i Högre Lärarinneseminariets Hushållsskola, 24 B Grefturegatan, för att diskutera användningen af s. k. demonstrationslektioner vid matlagningsundervisningen. Fr. Ingeborg Walin höll ett kort inledande föredrag och demonstrerade därefter tillagningen af en biffpaj. Efter lektionens slut valde mötet fr. Kerstin Hesselgren till ordförande, hvarpå vidtog en synnerligen liflig diskussion om dylika lektioners anordnande, deras större eller mindre lämplighet för barn, en mer utsträckt användning af den s. k. heuristiska metoden äfven vid skolköksundervisningen m. m. I diskussionen deltogo fröknarna Aspman, Bergström, Djurberg, Norström, Schager, Walin, Wenström och Widegren, professorskan Retzius samt lektor L. M. Wærn. Efter diskussionens slut serverades te och smörgås. En synnerligen animerad stämning rådde under samkvämet, och diskussionen fortsattes här och hvar med största liflighet.

På onsdags f. m. samlades mötesdeltagarna å Högre Lärarinneseminarium, hvarvid "Svenska skolkökslärarinnornas förening" konstituerades. Fröken K. Hesselgren fungerade äfven nu som ordförande och fr. I. Walin som sekreterare.

Efter en kort diskussion antogs ett af förut nämnda kommitté utarbetadt förslag till stadgar nästan oförändradt. Föreningens ändamål är, som stadgarnas första punkt angifver, att samla lärarinnorna vid Sveriges skolkök till gemensamt arbete för skolkökssakens och lärarinnornas intressen. Dess angelägenheter skola handhafvas af en centralstyrelse, bestående af sju ledamöter och tre suppleanter, af hvilka tre ledamöter och en suppleant utses bland i hufvudstaden bosatta medlemmar af föreningen. Centralstyrelsen sammanträder en gång årligen, ordinarie allmänt möte hålles minst hvart tredje år. Till styrelseledamöter utsågos fröknarna G. Bergström, K. Hesselgren, I. Norrby, L. Näsholm, S. Sjöstrand, E. Staël v. Holstein och J. Åkerström samt till suppleanter fru H. Ekelund, fröknarna S. Bosæus och I. Schager. Revisorer blefvo fröknarna S. Adde och E. Östman, revisorssuppleanter fröknarna H. Laurell och A. Ågren.

Direktör E. Beckman höll därefter ett uppfordrande, af lefvande intresse och entusiasm uppburet föredrag om "Rusdrycker och folkhushållning", hvari han bland annat med en del exempel belyste det oerhörda slöseri, som äfven en måttlig användning af rusdrycker i själfva verket innebär. I medeltal använder en ogift arbetare i Stockholm, utan att anses omåttlig, 70 öre om dagen till alkohol. Beräknadt pr år utgör detta ungefär dubbla det belopp han erlägger i hyra. För en gift arbetare utgör motsvarande summa omkring 88 % af hyresbeloppet. Skolkökslärarinnorna borde kunna genom sitt arbete uträtta oerhördt mycket för nykterhetssaken såväl indirekt som direkt. Talaren slutade med en allvarlig vädjan till de här församlade lärarinnorna att omfatta denna uppgift som en viktig del af sin verksamhet.

Lektor L. M. Wærn höll därefter ett föredrag "Om lärarelynnet", hvari han påvisade hvilken inverkan lärarens lynne och sätt utöfva på barnets utveckling i såväl psykiskt som fysiskt afseende. Barnets sinne behöfver ett kraftigt stöd. En lugn, fast, effektfri bestämdhet är därför nödvändig å lärarens sida, men glädjens och vänlighetens solsken bör därför ej få saknas. Det är lika nödvändigt för barnet som solljuset. Mot vår tids sjukdom, nervositeten, måste vi lärare och lärarinnor arbeta genom att hämma yttringarna däraf hos oss själfva, genom att söka vinna sinnesstyrka och sinneslugn och utöfva sträng disciplin öfver vårt lynne. Den själens hälsa, hvars utslag är ett friskt lynne, bör hvarje lärare eftersträfva. Det är stora kraf, men lärarens lefnadskall är ock det svåraste och mest ansvarsfulla af alla. Lektor W. ansåg, att skolkökslärarinnans verksamhet är den för lynnet och nerverna mest pressande af alla, åtminstone för närvarande, då på grund af skolstyrelsernas oförstånd eller bristande ekonomiska medel lärarinnorna i allmänhet påläggas ett drygare arbete än rimligt är. En af uppgifterna för den nybildade föreningen borde därför blifva att söka bereda arbeterskorna på detta fält rimligare villkor, d. v. s. mindre arbetstid och bättre aflöning. Under tiden borde dock intresse och entusiasm hålla dem uppe och gifva dem kraft att verka med friskt och gladt mod. Den nybildade föreningen har andra, än viktigare uppgifter, såsom att sprida och stärka intresset för de unga flickornas husligt ekonomiska utbildning och att söka åstadkomma ett godt och trofast, från all yrkesafund fritt kamratskap mellan lärarinnorna på detta område. Ur ett dylikt kamratskap bör kunna framgå ett utbyte af tankar och erfarenheter, som främjar medlemmarnas pedagogiska utveckling och bidrar att vidmakthålla och stärka deras intresse.

Med en varm önskan om framgång för den unga föreningens verksamhet förklarade lektor W. slutligen det första svenska skolkökslärarinnemötet afslutadt. De närvarande, som fyllde lärarinneseminariets stora sal, reste sig därpå och utförde unisont "Vårt land", hvarjämte ett fyrfaldigt lefve utbragtes för Sverige. Båda föredragen hade åhörts med stort intresse och hälsats med starka applåder.

Under förmiddagens lopp hade bland mötets deltagare utdelats frågeformulär rörande svenska undervisningsanstalter för huslig ekonomi, afsedda att ifyllas och insändas till Centralförbundet för socialt arbete.

På eftermiddagen kl. 6 höll den nybildade föreningen sammanträde i Privata lärarinneseminariet, Riddaregatan 23, hvarvid beslöts, att nästa möte skall hållas i samband med flickskolemötet i Uppsala sommaren 1907. Vid sammanträdet meddelades, att den nybildade föreningen i gåfva af professorskan Anna Retzius mottagit 100 kr. och af kanslirådet Ivan Lyttkens erhållit en samling af alla svenska tidningsartiklar i skolköksfrågan, som förekommit sedan år 1889. Vidare talades om några önskemål, som föreningen borde arbeta för, och det uppdrogs åt styrelsen att förbereda dessa.

Till dem, som ordnat och förberedt det nu afslutade mötet, uttalade fru Waldenström från Trollhättan deltagarnas tack. Slutligen besågs den af flick- och samskoleföreningen anordnade utställning af reproduktioner af konstverk, lämpliga för skolornas prydande, hvarom Idun i sitt föregående nummer innehöll ett kort meddelande.

*

Detta första möte af ett större antal svenska skolkökslärarinnor har präglats af en friskhet och ett lefvande intresse, som bådar godt för den nya föreningens framtida verksamhet. Det har tydligt synts, att alla känt sig glada att få sammanträffa med arbetskamrater från samma fält, och man torde kunna hoppas, att häri ligger ett uppslag till det goda kamratskap skolkökslärarinnorna emellan, hvarom den siste föreläsaren, lektor Wærn, talade. Måtte svenska skolkökslärarinnornas förening under endräktigt, energiskt samarbete småningom förverkliga de viktiga mål, såväl inåt som utåt, hvilka den nu synes omfatta med så stort intresse!

INGEBORG WALIN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

RIKSGÄLDSKONTORET FLYTTAR. Med anledning af att Riksgäldskontoret nu utbyter sina i många år innehafda lokaler i sin minnesrika byggnad å Riddarholmen mot de nyinrättade i vårt nya riksdagshus, meddela vi i dagsnumret några bilder från nämnda institutions tjänsterum å det gamla stället.

Den stora gruppbilden återger hrr riksgäldsfullmäktige samlade till öfverläggning. De utgöras af ordföranden jur. dr P. A. H. Cavalli, direktör G. F. Östberg, byråchefen A. Hammarström, kamreraren V. L. Moll, brukspatron W. Odelberg, vice häradshöfding C. E. Kinander, samt sekreteraren jur. kand. H. S. Sederholm. Kontorets kamrerare är hr J. A. Nilsson, hvilken äfven innehar funktion som riksdagshusets vicevärd och ledt öfverflyttningen till de nya lokalerna.

Riksgäldskontorets åliggande är att ombesörja likviden af statsskulden, att verkställa alla af Riksdagen å verket anvisade utbetalningar; vidare att mottaga, förvalta och redovisa alla härtill anslagna inkomster samt tillhandahålla Riksdagen till verket inlevererade öfverskott och behållningar. Äfven åligger det Riksgäldskontoret att i fall af behof upplåna oundgängligen nödiga medel.

SJUTTIO ÅR fyller den 20 d:s konsul *N Persson* i Helsingborg.

Konsul Persson är känd i vida kretsar, men i synnerhet i Skåne äger hans namn klang, och framförallt är det nära förbundet med den väna staden vid Sundet, den stad, i hvilken han tillbringat nästan hela sitt verksamma lif och till hvars uppsving och blomstring han så kraftigt bidragit.

KONSUL N. PERSSON.

Han är född den 20 jan. 1836 i Allerum, i närheten af Helsingborg. Vid helt unga år kom han i handel hos en släkting där i staden, där han stannade, tills han 24 år gammal etablerade sig själf som köpman. Flere storartade affärsföretag ha att tacka konsul P. för sin tillkomst och utveckling. Vi vilja, för att taga i högen, endast nämna Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriksaktiebolaget, för hvilket omfattande bolag hr P. är verkställande direktör, Skromberga stenkols- och lerindustriaktiebolag, Helsingborgs kopparverk m. fl.

Hans vidfamnande verksamhet har äfven sträckt sig bortom landets egna gränser — öfver Kölen. Sulitelma aktiebolag, detta stora bergverk med vidsträckta gruffält och utrustadt med de modärnaste tekniska hjälpmedel, är en skapelse af honom. Han satte äfven i gång arbetet å de stora Dunderlandsfälten och var en af stiftarne för Bossmo svafvelkisgrufvors aktiebolag.

Här är ej platsen att ingå på alla de industriella verk och storartade affärsföretag, hvari den framsynta och dugande mannen varit den väckande och ledande själen.

Såsom offentlig person har konsul P. äfven varit verksam. Under en följd af år var han medlem af riksdagens första kammare, och i sin stads kommunala lif intar han en mycket framskjuten plats. Han är sålunda ordförande inom Helsingborgs stadsfullmäktige, mångårig ledamot af drätselkammaren, innehar vidare ordförandeposterna i stadens hamndirektion, i dess handels- och sjöfartsnämnd förutom en hel rad andra förtroendeuppdrag.

Hr P. utnämndes 1874 till tyska rikets konsul, efter att förut ha varit nederländsk v. konsul sedan 1875. Såsom helt naturligt har konsul P. under årens lopp hugnats med en hel del in- och utländska ordensutmärkelser.

Konsul P. är en enkelt rättfram och redbar personlighet, med oförsvagad hälsa och arbetskraft, och man har svårt att tro, då man ser honom, att en så lång arbetsdag ligger bakom. Mänskligt att döma synes det dröja länge, innan aftonens skuggor lägra sig öfver denna verksamme mans lif — så fullt af initiativ, dådlust och arbete, typiskt för den äkta sydsvensken med lugn, seg äflan och orubblig själftillit, ett realistiskt sinne, som slår rot och suger näring ur en bördig jordmån med fria, böljande vidder.

På födelsedagen kommer att till konsul Persson öfverlämnas en ståtlig minnesgåfva, bestående af en fullständig borduppsats af gediget silfver. Gåfvan utgör en hyllning från nio bolag, de flesta skånska, i hvilka konsul Persson verkat.

Dessa bolag äro Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriksaktiebolaget, Sulitelma aktiebolag, Herrängs

»LAND». JARDINIÈRE I SILFVER AF F. BOBERG.

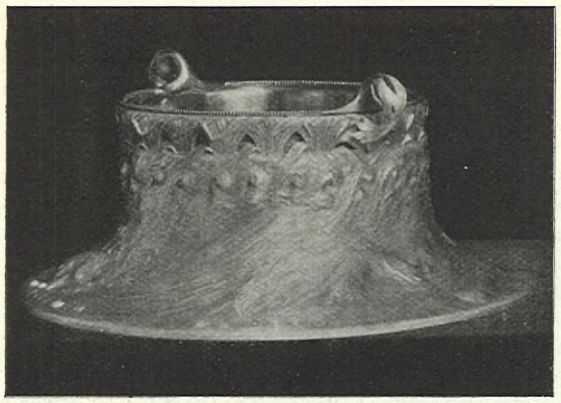

"VATTEN". JARDINIÈRE I SILFVER AF F. BOBERG.

grufaktiebolag, Persson & Cronzells aktiebolag, aktiebolaget Helsingborgs ångtegelbruk, Helsingborgs tomtaktiebolag, Helsingborgs kopparverksaktiebolag. Metallurgiska patentaktiebolaget och Konstgödningsfabriksaktiebolaget i Landskrona.

De större pjäserna utgöras af tvänne af arkitekten Ferdinand Boberg komponerade jardinièrer, den ena föreställande "Land", den andra "Vatten". Båda pjäserna, af hvilka vi här meddela afbildningar, äro besatta med ädla stenar och äkta pärlor och kompositionen är smakfullt hållen i olika motiv såsom vågsvall och hafsväxter, ormbunksblad m. m. Dessa vackra konstalster ha varit utställda vid den nyligen afslutade konstutställningen i Venedig, där de väckte icke så litet uppseende för det gedigna och konstrika arbetet.

En annan större pjäs föreställer "Luften", och ett par mindre pjäser "Elden". I öfrigt består gåfvan af 10 dussin tallrikar af olika slag, 12 stek- och fiskfat, 4 karotter, sopp-, sås- och ströskålar, saltkar, buteljbrickor, sköljkoppar samt kandelabrar, allt i silfver. Hela sammanlagda silfvervikten utgör 100 kilogram.

Dedikationen för hela gåfvan är graverad å ett med rosenmotiv drifvet fat af oxideradt silfver.

Den ståtliga silfveruppsatsen har utgått från hofjuveleraren K. Anderssons verkstad härstädes.

HILDA KOBB †. För några dagar sedan afled i hufvudstaden fru Hilda Kobb, född Elfving, i en ålder af omkring 78 år.

Med den aflidna bortgick en i yngre år särskildt på det pedagogiska området framstående personlighet. Dotter till den som språkforskare och skolman kände lektor J. J. Elfving, ägnade hon sig från början åt lärarinnekallet och gjorde sig därvid snart nog känd som så framstående, att henne anförtroddes handledningen af dåvarande prinsessan Louises, sedermera kronprinsessan af Danmark, studier. När år 1861 seminariet för utbildande af lärarinnor inrättades i Stockholm, fästades Hilda Kobb vid denna anstalt såsom dess första föreståndarinna — en ansvarsfull och maktpåliggande plats, som hon till stort gagn och allas belåtenhet beklädde till år 1863, då hon ingick äktenskap med grosshandlaren Pontus Kobb från Göteborg, till hvilken stad hon då afflyttade. Äfven där togos hennes förmåga och insikter i anspråk, i det att hon under några år var ordförande i styrelsen för Fruntimmersföreningens flickskola. År 1862 företog hon med statsanslag en utländsk studieresa i syfte att taga kännedom om undervisningsanstalter för flickor, hvarvid Tyskland, Schweiz m. fl. länder besöktes.

HILDA KOBB.

Hilda Kobb var en själfull, fint bildad kvinna och för dem, som personligen kände henne skall hon alltid framstå i ljust minne.

STORT RAS PÅ BOHUSBANAN. Under arbete på en järnvägstunnel för Bohuslänska längdbanan genom Kålgårdsberget i Uddevalla inträffade för några dagar sedan ett svårt ras, hvarvid två arbetare begrofvos under de nedrasande bergmassorna. Tre andra arbetare blefvo mer eller mindre skadade, af hvilka en synnerligen svårt.

I Kålgårdsberget pågå sedan ungefär ett år tillbaka sprängningsarbeten för en längre tunnel, och här inträffade raset. Berget består af synnerligen lös gnejs, öfverallt genomskuren af stora sprickor. Arbetet har bedrifvits både från östra och västra sidan. På östra sidan ligger det mesta af sprängningen i dagen, och den egentliga tunnelbyggnaden sträcker sig hittills endast 60 à 70 meter in i berget. På den andra sidan voro vid olyckstillfället 15 arbetare sysselsatta med borrning, då tunnelns tak plötsligt störtade in och vräkte ned hundratals kubikmeter sten 7 à 8 meter bakom arbetsplatsen. Kort därpå följde ytterligare ras.

Tio af arbetarna lyckades rädda sig. Tre blefvo framdragna, svårt skadade, och två begrofvos under raset. Deras illa tilltygade lik påträffades sedermera, då man hunnit bortskaffa bergmassorna.

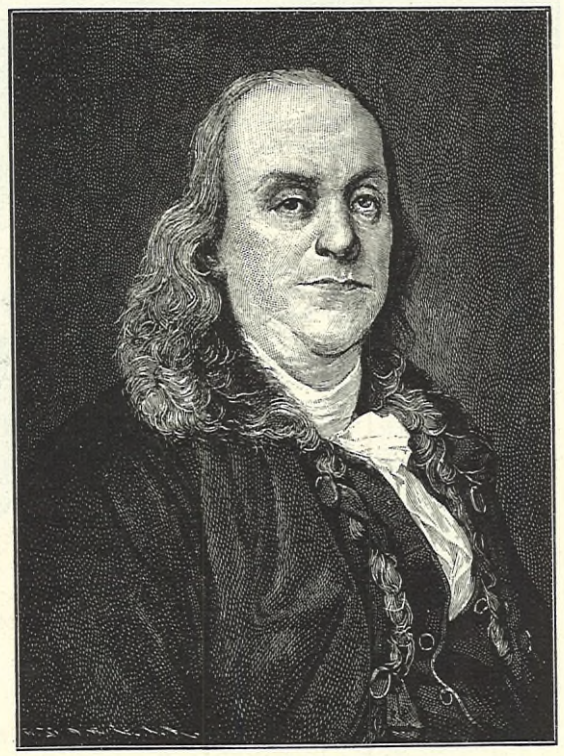

BENJAMIN FRANKLIN. MED ANLEDNING AF 200-ÅRSDAGEN DEN 17 JAN. 1706.

BENJAMIN FRANKLIN. Tvåhundra år ha i dessa dagar förflutit sedan den amerikanske skriftstallaren, politikern och vetenskapsmannen Benjamin Franklin föddes i Boston. Det skedde nämligen därstädes den 17 januari 1706. Vid åtta års ålder sattes han i en latinskola, men måste snart lämna densamma till följd af föräldrarnes stora fattigdom. Han fick nu hjälpa sin far i dennes sysslor (ljusstöpning och såpsjudning). Vid 12 års ålder kom han i lära hos en af sina bröder, som var boktryckare, och gjorde snabba framsteg i detta yrke. På lediga stunder sysselsatte han sig med nyttig och bildande läsning. Han började tidigt idka författareskap och skref artiklar för en tidning, som hans broder utgaf. Efter några års vistelse i England, hvarest han arbetade på flere större tryckerier, återvände han till Amerika, inköpte en tidning, "Pennsylvania gazette", som då hade knappt 100 abonnenter, men under F:s ledning utvecklades till Amerikas främsta pressorgan. 1732 började han utgifvandet af sin världsbekanta folkkalender *Poor Richards almanac*, som utgafs i tjugufem år, gick ut i en upplaga af 10,000 exemplar — den tiden en hög siffra för en litterär publikation — och utöfvade ett ofantligt inflytande. Sedan F. vunnit en oberoende ställning, utvecklade han en storartad verksamhet som grundare af allmännyttiga företag. Han öfverhopades tillika med offentliga uppdrag och ämbeten. Samtidigt med sin publicistiska och kommunala verksamhet ägnade han sig ifrigt åt naturvetenskapliga studier och anställde försök, genom hvilka han ådagalade blixtens elektriska natur och som ledde honom till uppfinningen af åskledaren.

Under den senare delen af sitt lif utöfvade F. en högst betydelsefull och följdrik politisk verksamhet.

Utmärkande för F. voro ett skarpt förstånd, ett outsläckligt kunskapsbegär, en lefvande rättskänsla och en varm kärlek till mänskligheten. Efter att under sin mannaålder som publicist och författare af mästerliga folkskrifter hafva varit sitt folks uppfostrare, blef han på sin ålderdom en af de förnämsta grudläggarne af dess politiska frihet. Han har därför med rätta blifvit kallad "fäderneslandets fader". — Benjamin Franklin dog i Filadelfia den 17 april 1790.

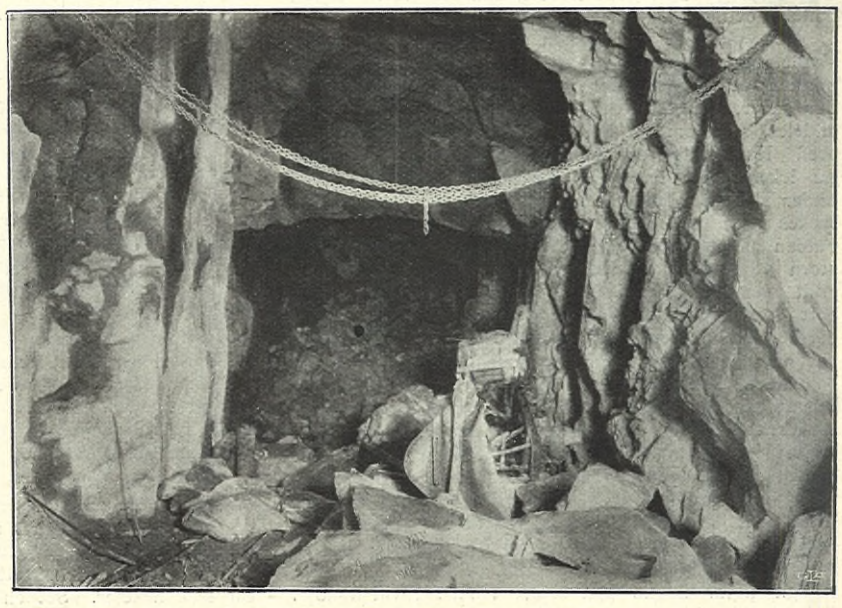

TUNNELN I KÅLGÅRDSBERGET EFTER RASET. A. HANSSON.

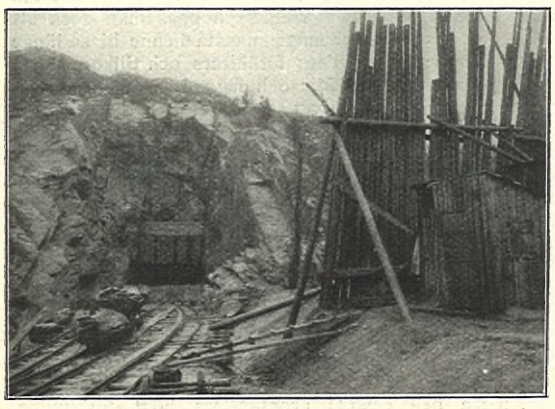

JÄRNVÄGSTUNNELN I KÅLGÅRDSBERGET. A. HANSSON, UDDEVALLA FOTO.

ETT SVENSKT SMIDESMUSEUM har man för afsikt att inrätta i de gamla Rademacherska smedjorna i Eskilstuna, af hvilken anledning vår fotograf vid ett besök i vårt svenska Sheffield tagit ett par å nästa sida reproducerade fotografier af de pittoreska gamla husen.

De utgöra, kan man säga, det lilla frö, ur hvilket Eskilstunas nu världsberömda stålindustri utvecklat sig. År 1654 fick nämligen lifländaren Rademacher af Carl Gustaf privilegium på att vid fallen i Carl Gustafs stad anlägga manufaktursmedjor.

Den lilla pittoreska träkåk, där Rademacher själf en gång i svunna tider dref sin slägga mot städet, utmärkes af en enkel minnestafla, anbragt å gafveln.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

INREGISTRERADT FABRIKS-MÄRKE H. A. F. CARLSSONS SKOFABRIK VENERSBORG

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Venersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

Glöm ej

Jubileumsfondens sparbössor!

MELLINS FOOD

har enligt läkares intyg visat särskildt digifvande egenskaper använd i dos af en matsked i ett glas mjölk tre á fyra gånger om dagen.

Köpes å alla apotek.

Prof samt broschyr gratis och franko från

Mellins Food Depot,
Malmö.

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

Herr Redaktör!

Undertecknad tager sig friheten anhålla om plats för nedanstående:

I våra flesta tidningar finna vi numera värdefulla följetonger, som tyvärr alltför sällan tillvaratagas. De skulle dock kunna blifva till glädje och tidsfördrif för mången stackare, bunden vid sjuksängen.

Skulle ej vi kvinnor nu blifva eniga om att samla och klippa följetongerna, ordna och fästa ihop dem och sedan fördela dem till de olika sjukhusen — patienterna till nöje? Då en smittoförande patient läst en sådan följetong, kan den utan saknad kastas på elden och oskadliggöras, ty dess värde är jämförelsevis försvinnande litet och i alla fall, den har ju gjort sin tjänst, om den så blott är läst af en. Föröfrigt, dubletter skola nog komma att finnas. Kunna vi icke tänka och hoppas, att en och annan god bok således skulle finna vägen till den, som aldrig förr haft tillfälle till eller njutit förmånen af förädlande läsning, men som nu, under ett långt sjukläger — besinningens och eftertankens tid — genom boken fördes in i ett nytt tänkesätt och ny syn på lifvet? Det minsta frö kan ju, under gynnsamma förhållanden, utveckla sig till något oanadt!

Om andra tidningar också godhetsfullt ville upptaga denna min tanke, vore jag innerligt tacksam.

Ich.

FABIAN WENDTS HUSTRU. BERÄTTELSE AF ELLEN KLEMAN.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

JUSTITIERÅDINNAN låter brefvet falla på bordet. Hon ser begrundande framför sig. Månne hela det långa brefvets egentliga innehåll låge här. Skulle Robert vara så ömtålig för en liten anspelning på Charlotte Wendt, att han så långt efter och under hela den långa resan haft den i minnet och därtill ansett sig behöfva i bref behörigen vederlägga den. Det var ju nästan, som om pojken gick därute i världen och inbillade sig, att man här gjorde upp planer för honom, och att han icke skulle hafva händerna fria, när han komme hem. Sämre kunde han för öfrigt hafva det än att få den vackra Charlotte Wendt. Men var han så ängslig för det, så kunde han nog vara lugn för att få vara i fred, henne trugade man minsann ej på någon. Justitierådinnan smålog. Den gode Robert, han var då för löjligt ömtålig och rädd om sin självständighet!

Men plötsligt rynkar hon ögonbrynen. Om saken skulle ligga djupare än så. Det kommer för henne minnen och hågkomster af en hel del ganska obetydliga saker, yttranden och sammanträffanden och det är alldeles, som om ett helt nytt ljus fölle öfver Roberts bref. Hon sätter sig häftigt till rätta i stolen. Bara nu icke pojken har gått och tänkt ut någon dumhet under det här långa året, ovetande som han alldeles tyckes vara om, huru förhållandena stå här hemma. Fabian nämner han knappast ett ord om, trots den stora vänskapen, men Louise Gieses namn är ju så godt som på hvarje sida. Det fattades bara, att Robert skulle gå och tänka på Louise; var det kanske därför, han tog så hett i med Charlotte Wendt! Och det nu, när allt här hemma var så godt som klappadt och klart. Justitierådinnan hade alldeles särskildt gratulerat sig till, huru väl hon här spelat sina kort, ty ett mera passande parti än Louise och Fabian fick man leta efter. Huru det stod till med Fabian hade hennes gamla, kloka ögon för länge sedan kommit underfund med, han skulle rent gå och blifva olycklig för hela lifvet, om han ej fick Louise, så kär, som han var i henne. Just Louise, med sitt ljusa, lätta lynne, var den, som skulle passa för honom, och med sin mjuka, böjliga natur skulle hon snart fästa sig vid honom. Det var justitierådinnan alldeles säker på, och för Louise var partiet ekonomiskt sedt också särdeles för-

1.

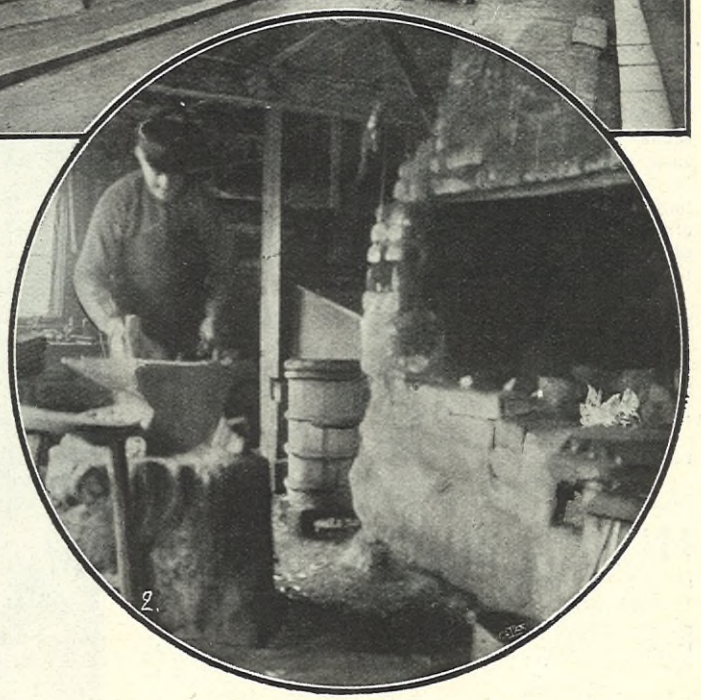

2.

RADEMACHERSMEDJAN I ESKILSTUNA SOM NU SKALL INREDAS TILL ETT SMIDESMUSEUM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

delaktigt. Så allt var som det borde vara, och några klokt afpassade ord i rättan tid till Fabian, bankokommissarien och fru Julie hade allt hjälpt saken en god bit på väg, och justitierådinnan hade känt sig särdeles nöjd och belåten med händelsernas utveckling. Hvilken dag som helst kunde ju nu saken vara afgjord, och bäst var det också, att det blef så fort som möjligt. Hon skulle minsann med detsamma skrifva till Robert, så att han fick klart för sig, huru sakerna stode. Han blefve allt glad för Fabians skull, och alla fåfänga griller skulle nog blåsa bort. Kanske nu också att hon bara hade inbillat sig alltsammans. Det var nästan, som om hon började blifva skuggrädd på gamla dagar, men det var väl för, att hon ville dem alla så väl.

Justitierådinnan sjunker litet ihop i stolen. Tankarna äro icke längre så klara och vakna som nyss.

Uret tickar hörbart ur mörkret på spiselkransen.

Justitierådinnan ringer.

Dörren öppnas och gamla Karin kommer in. Hon stannar innanför dörren, styf och rak som ett tändt ljus.

Justitierådinnan har för länge sedan glömt, att hon ringt. Minuterna gå.

"Hennes nåd har ringt," säger Karin nere vid dörren.

Justititierådinnan hör icke, hon har ännu mycket att tänka på. Minuterna gå.

"Hennes nåd har ringt," upprepar Karin. Så blir det tyst igen.

Plötsligt får justitierådinnan syn på Karin.

"Är det hon, kära Karin," säger hon vänligt, "hvad vill hon?"

"Hennes nåd har ringt," säger Karin. Där är icke en skiftning i rösten.

"Hvad säger hon, jag har visst icke ringt, gå hon så länge," säger justitierådinnan.

Dörren faller tyst igen efter gamla Karin. Justitierådinnan är åter ensam med tankarne. — Tiden går.

Pendylen slår långsamt det ena slaget efter det andra. Justitierådinnan ringer häftigt.

Karin ställer sig innanför dörren.

"Hennes nåd har ringt."

"Ja, ja, kära Karin, det är visst tid att lägga sig," säger justitierådinnan.

Karin tar den höga ljusstaken och går före och lyser genom de mörka rummen. Justitierådinnan har icke brådtom. Hon skall först titta i fönstren, om det lyser hos grannarna. Men det är mörkt öfver allt. Tvärs öfver gatan hänger en lykta på ett rep och kastar ett flackande sken öfver den närmaste husväggen.

"Kors, jag tror det är mörkt öfverallt," säger justitierådinnan förvånad.

"Så här dags ligger allt hederligt folk," säger Karin. Icke ett drag rör sig i hennes anlete.

Justitierådinnan skrattar godmodigt. Gamla Karin har sina friheter. Scenen oeh repliken upprepas hvarje kväll. Karin står stel och orörlig och väntar på hennes nåd.

I sängkammaren tändas ljusen på spegelbordet. Toaletten tar sin rundliga tid. När ändtligen Karin afskedats, ligger justitierådinnan ännu länge vaken med sina tankar.

Mademoiselle

Mademoiselle Louise Giese

Cette. Stockholm.

Som jag låtit mig förspörjas, att ett mariage skall börjas mellan min lilla wän och unge Fabian Wendt får jag äran gratulera min j alla mål täcka mö till ett lyckeligt äktenskap, och att hon med tiden må varda en likaså god hushållsaktig matmoder för dess tjänstefolk, som dess söta mamma och mormoder äro. Vinlägger hon sig därom, så har det ingen fara med min täcka mö framdeles. Nej, utan då ären I med hvarannan fullkomligt belåtna å båda sidor, ja, lefva ett jordiskt paradis här j dödligheten, det inga andra rätt kunna smaka och erfara än de som Herran sin Gud rätt fruckta och kjär hafva. Förmodar att min täcka och emabla mö mår likaså bra nu sedan hon blifvit fästmö, ja, kanske långt bättre än som förut. Det må vara härmed huru det will, så hoppas man dock att hälsa och beständig välmåga må stå henne bi så länge dess lifstid varar, till dess föräldrars och tillkommande wäns hjertinnerliga glädje och fägnad. — Att hon sitt hjerta granneligen pröfvat och wet att detta är den wän hon för hela lifvet vill hålla sig till, är att förmoda och önskar jag min goda Louise all den lycka, som kan komma på en dödligs lott. — Här är ett faseligt dusk och regnwäder hvarenda dag, liksom det wore höst och go wet när det skall warda bättre, ty almanackan låfvar sådant wäder alla månader igenom. För öfrigt få wi wara därmed nöjde, ty wi kunne ej gjöra något med wår inbillade slughet, konst och wishet däråt, Därtill äre wi för svage, arme ock eländige. — En oendelig flitig helsning till dess hulde föräldrar, söta hjertungen, dess fästman och hela den öfriga hedersvärda slägten från den, som intill dödsstunden min fina, täcka och emabla brorsdotters högt förbundne, wän och farbroder, förblifwer eller framhärdar

Åsunda den 12 Julij. År 1824.

Joh. Abrah. Giese.

P. S. Kommer hjertungen snart till Åsunda vore det mig kjärt få tala med henne uppricktigt och förtroligt.

D. S.

Louise läser långsamt igenom farbror pastorns bref. Regnet piskar mot fönsterrutorna och flyter i rännilar nedför trädgårdsgången, där det gräfver ut djupa fåror. Den stora vattentunnan under rännan är alldeles full, vattnet silar utför sidorna Några hvita rosenblad från klängrosorna vid väggen simma på ytan, rundt, rundt, ut på kanten och in mot midten igen. Louise följer dem tanklöst med ögonen. Från kökskammaren höres fru Gieses röst. Det är öfverläggningar med linnesömmerskan om lakan och handdukar, fållar och bredder. Det är mycket att bestyra och bäst att taga itu med det genast, om bröllopet skall blifva redan till jul, som det är tänkt.

För Louise är allting ännu så overkligt. Det är endast ett par veckor sedan den dagen, då Charlotte och Fabian hade varit bjudna till Malmgården. Charlotte hade varit så söt, icke så där tyst och stel, som hon brukade, och de hade länge suttit och talat med hvarandra i syrénbersån. Fabian var inne hos bankokommissarien. När han kom ut, var han mycket blek, Louise mindes så väl hans hvita ansikte. De hade farit tidigt hem, och Louise stod vid grinden och viftade med näsduken. Hon kom leende och småsjungande tillbaka uppför trädgårdsgången, på trappan stodo fru Julie och bankokommissarien. Louise tyckte, att hennes mor såg så ovanligt vänlig ut, men bankokommissarien var sig icke lik. När han talade, var rösten tjock och underlig, och han var mycket röd i ansiktet.

De hade alla tre gått in i hans kammare. Fru Giese satt i den stora länstolen och bankokommissarien gick af och an på golfvet. Ingen sade någonting. Louise såg från den ena till den andra.

"Din far har någonting att säga dig," sade slutligen fru Giese med sin lugna, jämna röst.

Louise såg på sin far. Han satt nu i sin skrifbordsstol. Fru Giese såg också på honom, hon väntade på, att det öfverenskomna lilla talet skulle komma. Men det dröjde alltjämt. Hans lilla Louise, hans egen lilla Louise! Och så sträckte han endast armarne ut emot henne, och hon flög i hans famn. Han strök henne sakta öfver håret, medan hon lutade hufvudet mot hans skuldra.

"Barn, lilla barn," sade han vekt.

Sedan hade det kommit alltsammans. Han sade henne, att Fabian Wendt i dag frågat honom, om han ville gifva honom sin dotter, och att han hade sagt, att han hade hans fulla och glada medgifvande, om Louise icke hade något däremot. Själf skulle hon bestämma. Men han sade henne också, huru glada hennes mor och han själf voro, emedan de satte ett obegränsadt förtroende till Fabian, och att hon säkert skulle blifva lycklig med honom. Och fru Julie hade frågat henne, om hon icke tyckte bra om Fabian, och hon hade svarat ja, och fru Giese hade sagt, att hon var så glad, att hon icke hade något emot honom. Innan hon ännu kunde tänka en redig tanke, hade fru Julie börjat tala om det som en afgjord sak, och bankokommissarien hade helt lättad börjat att åter gå fram och tillbaka öfver golfvet och tala om Fabians alla förtjänster, och huru glad han vore att genast få skrifva till honom ett gynnsamt svar.

(Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN begynte med förra veckans abonnementsföreställning den Mozartcykel, som gifves till firande af 150-årsminnet af den odödlige mästarens födelse. "Figaros bröllop", pärlan bland Mozarts komiska operor, stod på programmet och hade samlat en fulltalig publik, som tydligen var synnerligen tillfredsställd med sin afton — och detta med rätta. Ty operan fick verkligen, frånsedt ett par mindre missöden, ett alltigenom förträffligt utförande. Särskildt glänste fru Östberg och hr Forsell som grefvinnan och grefve Almaviva. Den förra står allt fortfarande som Mozartsångerska hors concours vid vår operascen, och den senare har i såväl sång som spel gjort Almavivas parti till en af sina allra bästa uppgifter. Hr F. faller här nästan ingenstädes för frestelsen att låta stämman verka genom sin styrka; det välljud, han här i rikt mått låter flöda, och som bättre passar till intimiteten i denna lekande opera, förskaffar honom lätt den seger, han ju har alla förutsättningar att vinna. Representanterna för de båda hufvudrollerna blefvo ock föremål för publikens lifliga och tacksamma hyllning. Mycket bra voro ock fröken Hesse och hr Stiebel som Susanna och Figaro. Fröken H. har knappast haft något parti, hvari hon framträder så till sin fördel som här: ledigt och naturligt spel och frisk välklingande sång. Fru Jungstedts Cherubin är sedan länge en välkänd prestation; dock kan ej förtöljas, att hennes textuttal förlorat i tydlighet. Om de öfriga må vara tillräckligt att säga, att ingen störde den goda ensemblen. — "Figaros bröllop" i sin nuvarande vackra uppsättning vid vår operascen har emellertid ytterligare vunnit därigenom, att flertalet af originalpartiturets seccorecitativ med klaverackompanjemang upptagits, hvilket förlänat det geniala verket nytt behag och en trognare tidsfärg. Det hela leddes högst förtjänstfullt af hr Nordqvist. Konungen bevistade föreställningea.

— "*Den förtrollade katten*", Ivar Hallströms sagooperett, gafs som barnföreställning i lördags, tjugondedag-Knut, inför utsåldt hus. En samma afton gifven konsert hindrade anmälaren att vara närvarande, hvadan Idun först i nästa nummer kan meddela något om den nyinstuderade reprisen.

F. Hbg.

VASATEATERNS senaste program lider af en okonstnärlighet i sammansättning, som ej borde få ifrågakomma på en scen, hvilken önskar hålla på sitt anseende. Det var mer än väl motiveradt att ändtligen på en svensk scen å den ordinarie spellistan upptaga Strindbergs geniala "Fordringsägare", som hittills egentligen endast för utlandet fått vittna om sin författares glänsande skärpa i den psykologiska analysen, hans förmåga af att med skenbart små och inre medel skapa en öfverväldigande dramatisk spänning, liksom visserligen ock om hans ensidiga och hätska syn på förhållandet mellan kvinna och man. Det intryck stycket gjorde blef äfven skakande djupt, och man har tacksamt att erkänna de spelandes medverkan, såväl fru Fahlman som den frånskilda och omgifta hustrun — där dock de yttre förutsättningarna i någon mån brusto — som i det hela hr O. Johansson som hennes man n:r två och, framför allt, hr Svennberg som den tidigare äkta mannen.

Hade det fått blifva härvid, hade således allt varit godt och väl. Men efter detta framförande af ett af vår inhemska dramatiks starkast personliga verk behagar direktionen servera en *olla podrida* från något litterärt "automat"-kök sådan som "Hemlifvets fröjder", om hvilket må vara nog att konstatera, att den gaf en gement fadd eftersmak. Efter man nu hade begynt med Strindberg, hvarför i alla konstnärliga hänsyns namn icke fullfölja med en något så när jämbördig efterpjäs eller hälst med ännu ett stycke af samma hand! Hans samlade dramatiska skrifter ge nog att välja på, där de nu gulna på hyllorna i våra teaterdirektörers strandvägssalonger. *J N g*

ÖSTERMALMSTEATERN. Stockholmarne fingo ändtligen sin vilja fram. Hr Ranft, som är en lika tillmötesgående som mångsidig teaterchef, gaf dem den efterlängtade, med många mystiska miner och förstulna leenden omtalade franska oanständigheten "Lilla drottningen".

En trogen premiärpublik, numerärstark och väl preparerad för en vild aftonglädje, satt alltså och hoppades på att få skäppan full af fransk lättfärdighet och fransk yra. Men kvickheterna voro förmodligen ute och gingo på annat håll, ty i "Lilla drottningens" dialog hördes icke ett ljud af dem, och på det vågades eld hade en försiktig bearbetare slagit vatten, så att det uppsteg endast illaluktande rökmoln från härden.

Fru Wiehe-Berény spelade emellertid den lilla drottningen med sin kända grace, smidighet och pikanteri, och tack vare hennes utomordentligt utvecklade teknik, putslustiga humör och fransk-danska raffinemang blef tredje aktens bordsscen, pjäsens djärfvaste punkt, verkligen ett stycke pariserfars, spelad i fransk anda.

Af de öfriga rollinnehafvarne var endast hr Ringvall nog lycklig att skapa en acceptabel farstyp. Hr Allums stamaniske kung verkade fadd som en bild ur en modejournal för herrar, och samtliga damerna föreföllo att inte kunna komma riktigt öfverens med sina talroller.

Representanterna för den parisiska nöjesvärlden, om man nu skall anse deras uppträdande tillförlitligt ifråga om naturtrogen efterbildning, gåfvo vid handen, att chic och elegans numera äro stadda i starkt aftagande inom Seinestadens demimondäna kretsar

E. H—n.

BRÜSSEL-STRÅKKVARTETTEN gaf i lördags den första af sina trenne annonserade konserter härstädes. Man hade valt Musikaliska akademiens för kammarmusik föga lämpade lokal och sökt neutralisera dess akustiska bristfälligheter medels anbringandet af en skärm bakom de spelande- Salen var knappast mer än till hälften fylld med åhörare, hvilket vittnar om hufvudstadspublikens allt fortfarande bristande förståelse för den ädlaste af alla musikarter, kammarmusiken. Vi kunna ej annat än beklaga dem, som ej infunnit sig, ty de gingo miste om en njutning af yppersta slag. Aftonen blef ock en glänsande succès för den nu världsberömda Brüsselkvartetten. — Konserten öppnades med Alexander Borodins (1834—1887) ena stråkkvartett, den i a-dur. B., som är en af hufvudrepresentanterna för den ungryska skolan, har här åstadkommit ett ganska intressant verk, bygdt på slaviska klanger och melodier, hvilka i synnerhet framträda i den vackra andra satsen. Med ett sådant utförande, som här kom det till del, förfelade verket ej heller att väcka intresse och anklang. Rent beundransvärd i utförandet var den flageolett-trio, som förekom i scherzosatsen. För öfrigt kunde man ej undgå att lägga märke till en egendomlighet i den första satsen, den nämligen att allegrodelen slutade alldeles lika med förspelet till "Lohengrin". — Följde så Beethovens välkända kvartett e-moll, op. 59 n:r 2, där särskildt det undersköna adagiot förde den lyssnande själen till himmelska rymder. En fullkomligare och intimare Beethoven-tolkning än den de beundransvärdt samspelta stråkförarne i denna kvartett presterade låter näppeligen tänka sig. — Programmets slutnummer utgjordes af Karl v. Dittersdorfs (1739—1799) stråkkvartett i ess-dur, en lättflytande och gladlynt komposition i Haydn-Mozartsk anda. Utförandet präglades här liksom i öfriga nummer af nobel uppfattning och intim förståelse, stödda af instrumentens skönklang hvart för sig och i inbördes samklang samt af ett samspel, som torde få betecknas som rent af enastående. Beundransvärda voro äfven rytm och nyansering, den senare från det svagaste pianissimo till det mest brusande forte med rent orkestrala effekter. — Bifallet var efter hvarje sats entusiastiskt.

Andra konserten ägde rum på måndagen och hade, glädjande att omtala, samlat fullt hus. Programmet var denna afton uteslutande behärskadt af Beethoven, ej blott till namnet utan ock till anden, ty en mera öfvertygande och intim tolkning än den som här kom den store mästaren till del kan ingen begära. Konserten inleddes med f-dur-kvartetten op. 59 n:r 1, där särskildt det vemodsfulla adagiot verkade på en gång gripande och värmande. Följde så b-dur-kvartetten op. 18 n:r 6, fylld af glädje och lefnadslust. Mästaren står här ännu under inflytande af Haydn och Mozart, om ock på ett och annat ställe ansatser till frigörelse träda fram, särskildt i det melankoliska slutadagiot. Hvilken oerhörd skillnad dock mellan detta verk och den mäktiga ciss-moll-kvartetten, op. 131, som afslöt programmet! I denna storslagna skapelse, en af Beethovens sista, växla stämningarna från barnsligt glädtiga melodier till motiv för den djupaste själsruelse och dödslängtan, än blott antydda, än helt genomförda. Bland mästarens sexton stråkkvartetter torde väl denna ock vara den, som vid utförandet erbjuder de största svårigheterna. Några sådana tycktes emellertid ej finnas för Brüsselkvartetten, som här liksom alltid med den öfverlägsnaste säkerhet besegrade alla hinder. Bifallet var äfven denna gång entusiastiskt, och den andra konserten, hvilken liksom den första bevistades af prins Eugen, blef en ny seger för hrr Schörg, Miry, Daucher och Gaillard.

F. Hbg.

FRÖKEN SIGNE RAPPE, dotter till f. krigsministern general Rappe, gaf i förra veckan konsert i Musikaliska akademiens stora sal, hvilken till sista plats fyllts med en synnerligen distinguerad publik, hvaribland märktes konungen och hertiginnan af Dalarne. Fröken R., som förut låtit höra sig i mera privata kretsar, ville nu genom en egen konsert visa, hvad ett par års sångstudier i utlandet förmått åstadkomma. Stämman visade sig vara en ganska jämnt utbildad hög sopran, något spröd och särskildt i höjden med tunn hufvudklang. Föredraget brister ännu i nyansering och uttrycksförmåga. Nästan alla numren på programmet, som för öfrigt var bra sammansatt, sjöngos mezza voce, stundom knappt förnimbart, till men bl. a. för textuttalet. Dylikt verkar emellertid i längden tröttande på åhöraren. Bifallet var ock hela aftonen mera konventionelt än lifligt. I alla händelser har fröken R. förutsättningar att med fortsatta studier kunna vinna den konstnärliga framgång, som hon helt visst eftersträfvar.

KAMMARMUSIKSOARÉ gifves i dag torsdag af frkn Märtha Ohlson samt hrr A. Runnqvist och C. Lindhe i Vetenskapsakademiens hörsal.

GUILHERMINA SUGGIA, en ung portugisisk cellist, som väckt mycket uppseende på kontinenten, konserterar härstädes instundande måndag den 22 dennes.

7 Strandvägen 7 • 12 Regeringsgatan 12

Hylin & C:o F. A.-B.

Detaljaffärer

12 Regeringsgatan 12 • 7 Strandvägen 7

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 JAN. 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; fillét à la Oskar; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Julienne royal; gös à la Homburg; stekt hare med brynt potatis och salader; apelsinpudding med makroner.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; delikatesssill med potatis; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; brülépudding.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Selleripuré med ostsmörgåsar; kokt kolja med smör och ägg samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Späckad gödkalflefver med potatis; sviskonsoppa med grädde och skorpor.

TORSDAG: Frukost: Smörgåsbord: kalflefver med gräddsås (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; gräddvåfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; abborre, stekt i fileter med pressad potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt oxbringa med brynta morötter; krusbärskompott med grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; maisenakräm med mjölk.

RECEPT:

Filet à la Oskar (f. 6 pers.). 6 hg. kalffilet, 1½ tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).

Sås: 1 kula kräftsmör à 25 öre, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, sparrisspad, 6 dcl. tunn grädde, en ¼ burk nummer. en ¼ burk sparris, 1 tsk. salt, 1 tsk. socker, 1 knifsudd hvitpeppar.

Beredning: Fileten tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas på båda sidor, och beströs med peppar och salt.

Till såsen sammanfräsas smör och mjöl; sparrisspadet och grädden tillsättas, och såsen får koka under rörning 10 min. Hummern och sparrisen skäras i bitar (de vackraste fråntagas till garnering) och läggas i såsen, som därefter afsmakas med kryddorna.

En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, biffarna iläggas och stekas hastigt på båda sidor. De uppläggas på varmt serveringsfat och den färdiga såsen hälles öfver köttet. Anrättningen garneras med hummern, sparrisen och persilja samt serveras genast.

Julienne royale (f. 6 pers.). 2 lit. stark, klar buljong, 2 små morötter, 1 palsternacka, 1 purjolök, 1 selleri, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, salt cayennepeppar.

Äggstanning: 5 äggulor, 2 äggvitor, ½ dcl. gräddmjölk, 1 knifsudd salt, 1 tsk. fint hackad persilja, 1 tsk. smör till formen.

Beredning: Rotsakerna ansas på vanligt sätt och skäras i mycket fina strimlor. Smöret smältes i en kastrull, häri nedläggas rotsakerna tillika med sockret och brynas öfver jämn eld, under ständig omskakning. Den kokande buljongen tillsättes och rotsakerna få koka, tills de äro fullständigt mjuka, då soppan skummas väl och afsmakas.

Till äggstanningen vispas äggulor och hvitor väl tillsammans med mjölken, saltet och persiljan tillsättas och blandningen hälles i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten, att det står jämnt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka, utan endast hållas hett, ty annars blir äggstanningen vasslig. När den har stannat, skäres den i tärningar och serveras i soppan.

Enkel brülepudding (f. 6 pers.). 2 kkp. strösocker, 3 msk. kokande vatten, 5 stora ägg, 6 dcl. gräddmjölk, skalet af ¼ citron eller 2 rifna bittermandlar.

Beredning: Sockret brynes i en tackjärnspanna, spädes med det kokande vattnet och därmed beklädes en vacker bleckform. Gräddmjölken kokas upp och får kallna. Äggen och mjölken vispas väl tillsammans och smaksättes med citronskalet eller den skållade och rifna bittermandeln. Blandningen hälles i den beklädda formen och insättes i vattenbad i ugn att stanna och få en ljusbrun färg. Puddingen får afsvalna, uppstjälpes därefter och kan. om så önskas, garneras med sötmandel, skuren i strimlor.

Selleripuré (f. 6 pers.). 2 stora selleri, ¾ lit. vatten, 1½ lit. buljong, 1½ msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, hvitpeppar, salt, 1—2 msk. sherry, 1—2 äggulor.

Beredning: Selleriet skalas, sköljes, påsättes i ¾ lit. vatten och får koka mjukt. Ett selleri fråntages och skäres i tärningar, som serveras i soppan. Det öfriga passeras. Smör och mjöl sammanfräsas, purén jämte buljongen påspädes och soppan får koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna och sherry. Äggulorna vispas upp i soppskålen och soppan tillslås under stark vispning. Selleritärningarna iläggas och soppan serveras med frikadeller eller rostadt bröd.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.
Använd därför endast

Gyllenhammars patenterade hafregryn o. hafremjöl

som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.

Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Jul-tårta.

Denna delikata smaksort finnes äfven i år af Lagermans BAKALETTE och är den lika god som fjolårets, hvilken som bekant rönte en så liflig efterfrågan.

Säljes i hvarje speceributik à 45 öre pr paket.

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM

säljer

Klädnings-, Blus- och Foder-**Siden billigare än någon utländsk firma.**

Begär profver och jämför! Profver franko.

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM.

Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.

Strömmingslåda (f. 6 pers.). 24 strömmingar, ½ msk. salt, 12 ansjovisar, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till formen: 1 msk. smör, 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Strömmingarna rensas, urbenas, sköljas väl och den mörka hinnan skrapas bort. De beströs därefter in- och utvändigt med saltet och få ligga en stund. Ansjovisarna rensas, urbenas och fläkas midt itu. En eldfast omelettelåda smörjes med det kalla smöret och beströs med de stötta skorporna. I hvarje strömming lägges en ansjovishalfva och strömmingarna nedläggas i lådan tätt intill hvarandra med ryggarna uppåt. Smöret lägges i flockar ofvanpå och sist öfverströs de stötta skorporna. Lådan insättes i god ugnsvärme, och strömmingarna få steka, tills de äro vackert bruna.

Gräddvåfflor (f. 6 pers.). 6 dcl. tjock, söt eller sur grädde, 2½ kkp. torrt, siktadt hvetemjöl, 1½ dcl. kallt vatten eller snö, 1 dcl. skiradt smör (1 hg.).

Till våffeljärnet: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum. Mjölet siktas i en bål, hälften af grädden ivispas, därefter det kalla vattnet, sedan resten af grädden och sist det skirade smöret. Våffeljärnet upphettas långsamt, gnides väl rent med hvitt papper och smörjes med skiradt smör. Af smeten tages omkr. 4 msk. till hvarje våffla. Dessa gräddas vackert gulbruna, putsas kring kanterna, uppläggas på glasskål och serveras med sylt.

Brynt oxbringa (f. 6 pers.). 2½ kg. för- eller mellanbringa, 4 msk. salt, 4 lit. kokande vatten, 6 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 1 litet selleri, 2 stora morötter.

Beredning: Bringan tvättas med en duk, doppad i hett vatten, ingnides med saltet och får ligga i ett djupt fat 1 dygn. Under tiden vändes bringan ett par gånger. Den knäckes och påsättes i det kokande vattnet. När spadet kokat upp, skummas det väl och kryddorna samt de ansade rotsakerna iläggas. Bringan får därefter koka med tätt slutet lock, tills den är mör eller omkr. 3 tim. På botten af en långpanna hälles litet af spadet, bringan ilägges och insättes i ugnen att brynas väl.

Den skäres i vackra bitar och garneras med den skurna moroten samt persilja.

Såsen silas, skummas och serveras som jus.

Ragu på kött (f. 6 pers.). ¾ kg. stekt kött (rester), 1 rödlök, 2 msk. smör, 3 msk. mjöl, ½ lit. buljong eller steksås, 1 liten saltgurka, ¼ tsk. hvitpeppar, 1 tsk. salt.

Beredning: Köttet skäres i jämna tärningar. Löken skalas, hackas fint och brynes i smöret. Mjölet iröres och buljongen eller steksåsen tillsättes, hvarefter såsen får koka 10 min. Köttet iläggas jämte den i fina tärningar skurna saltgurkan. Anrättningen afsmakas, och serveras garnerad med brynt potatis.

LEDIGA PLATSER

Lärarinna

kompetent till att jämväl undervisa i språk och musik erhåller plats genast på landet, för att undervisa familjens barn, ej under 12 år. Betyg m. m. torde sändas under adr. »1906» Torne.

TILL vårterminen önskas lärarinna att undervisa en gosse, 8 år gammal. Sökande torde ej vara under 20 år. Svar möjligen före den 1:ste februari. Svar med fotografi och referenser samt löneanspråk till »X. B. 22», Sunne.

Informator.

En allvarlig, intresserad, undervisningsvan ung man önskas genast att undervisa två gossar om 10 och 11 år i vanliga skolämnen. Svar med löneanspråk till »D. B.» adr. Sorsele.

Från 1 mars

erhåller bildad, ung, frisk och ordentlig flicka, som genomgått småskoleseminarium eller äger motsvarande undervisningsvana och är barnkär, plats på egendom i Stockholmstrakten att ensam sköta och sysselsätta tre gossar om. 7, 5 och 3 år. Svar med uppgift om ålder, familjeförhållanden, kunskaper, lönevilkor och fotografi jämte porto sändas till fru S. Ihre, Ekebyhof, Stockholm 8.

TILL en nyinrättad öfversköterskeplats härstädes kan skolad sjuksköterska m. elementarskolebildning anmäla sig hos undertecknad. Lön 400 kronor för år, tjänstekläder och första klassens utspisning samt 3 veckors semester årligen.

Vadstena hospital och asyl den 3 jan. 1906.

ÖFVERLÄKAREN.

Kungörelse.

Som husmoderbefattningen vid Andra Distriktets Döfstumskola i Vexiö blifvit ledig att tillträdas den 1 juli 1906, äga kompetente sökande till platsen, hvilken är förenad med 500 kronors årslön, fritt vivre, bostad och vedbrand samt med skyldighet att handleda kvinnliga elever i hushållsgöromål och i fråga om hvilken plats sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt betingas att inom två månader härefter till undertecknad, Skolstyrelsens ordförande, under adress Eksjö, ingifva sina ansökningar till platsen, hvilka ansökningar böra vara åtföljde af prästbevis samt de öfriga handlingar, hvarpå sökandena vilja sig åberopa.

Eksjö den 14 dec. 1905.

På skolstyrelsens vägnar:
GUSTAF BERG.
Fredrik Törner

Ledig sjuksköterskeplats.

En nyinrättad epidemisjuksköterskeplats i Blekinge län med station i Nettraby är till ansökan ledig. Kompetensvilkor: minst ett års utbildning vid större lasarett samt 2 månaders tjänstgöring vid större epidemisjukhus. Löneförmåner: 600 kr. årligen, fri bostad och ved å Landstingets sjukstuga samt fri kost vid tjänstgöring. Ansökningar jämte betyg torde före den 1 febr. insändas till provinsialläkaren d:r S. V. Rietz, Ronneby.

Två stadssjuksköterskeplatser i Karlskrona

tillsättas från och med den 1 nästkommande mars. Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter skola före den 10 nästkommande februari ingifvas till hälsovårdsnämnden. Lön: 500 kronor samt ersättning enligt taxa. Närmare meddelar stadsläkaren Nils Nilsson, Karlskrona.

Köksföreståndarskebefattningen

vid Stockholms stads allm. försörjningsinrättnings sjukkök är ledig att tillträda den 1 nästkommande april. Lön 800 kr. jämte bostad och kost. Ansökningar, ställda till Styrelsen och åtföljda af präst- och läkarebetyg jämte intyg om kompetens, skola vara inlämnade senast den 31 januari 1906 kl. 12 på dagen å kontoret n:r 22 Flemminggatan där närmare upplysningar lämnas.

SOM värdinna och hushållerska hos ogift inspektor å naturskönt gods i Uppland, erhåller bättre flicka förmånlig plats 1 maj om uppgift å ålder och löneanspråk jämte fotografi insändes under adr. »Inspektor», Grillby.

SNÄLL och pålitlig bättre flicka, som med någon hjälp åtager sig ensamjungfrus sysslor får plats hos mindre familj i villastad nära Stockholm. Svar med rekom., löneanspråk och fotografi till »Familjemedlem V. B.», Iduns exp.

EN 54-årig, ekonomiskt välsituerad tjänsteman söker sig snarast en bildad och med ordningssinne försedd husföreståndarinna, kompetent att sköta ett hem och uppfostra en gosse 12½ och en flicka 11 år. Svar, åtföljdt af fotografi, jämte upplysningar och villkor sändes till »Trefligt hem», Iduns exp.

Ung, bildad flicka

af aktningsvärd familj med godt sätt mot kunder och vana vid tapisseribranchen, erhåller genast plats i broderiaffär i större stad i mellersta Norrland. Svar till »Förstklassig förmåga» ställes till Svenska Telegramb. Annonsafd. Sthlm.

GODA PLATSER för hushålls- och barnfröknar, sällskaps., värd., lärarinnor att söka gen. Inack.-Byrån, Norrköping. **Rikstel. 916.** Brefsvar mot 2 porto.

En duglig hushållerska

erhåller genast förmånlig plats om svar med löneanspråk insändes till Falkenbergs-Postens exp. under adress »G. O.»

TILL att förestå ett enkelt landthushåll (4 vuxna och tjänarinna) sökes en bildad och godlynt, arbets- och sparsam person, kunnig i matlagning och bakning. Svar märkt »Södermanland» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b. Fotografi återsändes.

EN enkel och anspråkslös flicka önskas af familj på landet. Den sökande skall vara frisk och stark, besitta god arbetsförmåga och fullt pålitlig i alla förekommande göromål inom ett hem (där endast en jungfru finns) samt deltaga i vården af 2 gossar i ålder af 3 och 1 år. Svar med betyg, ålder, lön och fotografi till »Pålitlig 1906» Iduns exp. f. v. b.

Medelålders landtbrukare

söker till husföreståndarinna en liten glad, huslig, arbetsam och ordentlig flicka att förestå hushållet där tjänare finnes i maten. Svar med fotografi och betygsafskrifter till »Pliktrogen», Svenska Telegrambyråns filial, Norrköping.

UNG, anspråkslös flicka med god hälsa och godt, vänligt sätt samt kunnig i sömnad, önskas genast i yngre ämbetsfamilj att mot fritt vivre och som medlem i familjen gå frun tillhanda samt biträda vid skötseln af ett par barn. Svar med fotografi till »Elise» Karlskrona p. r.

PÅ egendom i Småland finnes plats genast för en bildad, anspråkslös, musik., barnkär flicka, kompetent undervisa en nybörjare, en i vanliga skolämnen, språk, musik och för öfrigt sysselsätta barnen. Ref., löneanspråk, porträtt märkt »Vänligt bemötande». Hultagård.

Barnfröken

verkligt enkel och anspråkslös samt pålitlig, som vill och kan åtaga sig att ensam sköta en några veckor gammal flicka, ombestyra dess tvätt och som är något kunnig i sömnad samt villig på lediga stunder hjälpa till att utföra andra i ett hus förekommande göromål, får plats i ämbetsmannafamilj. Svar till »Vänligt bemötande», Växiö.

För äldre van barnsköterska

med gladt lynne, finnes från 24 nästa april eller förr plats i Jönköping hos ung familj med 2 barn. Svar med referenser, anspråk m. m. i bref märkt »2 barn» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Barnfröken,

ej öfver 40 år, med goda skriftliga och muntliga rekommendetioner samt väl kunnig i sömnad, erhåller fördelaktig anställning för 3 barn i ålder 8—13 år, om anmälan sker till Stockholm, Tegnérslunden 6, 1 tr. 11—12 f. m.

EN ordentlig och godlynt flicka, ej öfver 20 år, barnkär och kunnig i sömnad samt villig att sköta 2:ne flickor om 3 och 5 år gamla, erhåller förmånlig plats den 24 nästkommande april. Reflekterande torde hänvända sig till konsulinnan Marie Öberg, Helsingborg.

Barnfröken

sökes för 3 barn mellan 8 och 3 år. Svar med betyg eller referenser samt fotografi torde sändas till fru Konr. Lundberg, Jönköping.

EN barnkär, bildad flicka, ej under 25 år, med god hälsa, villig att sköta 2 mindre barn samt i öfrigt vara husmodern till hjälp och sällskap, erhåller plats i prästgård på landet i närheten af Stockholm. Svar med rekommendationer och porträtt samt uppgift om lönepretentioner till »Prästgård», Norrtelje Tidnings expedition.

PLATSSÖKANDE

HANDARBETSLÄRARINNA som genomgått Handarb. vänners kurs i konstsömnad och fröken Hulda Lundins slöjdkurs samt är kunnig i träsnideri söker anställning i hushållsskola. Svar emotses tacksamt under adress »28 år», Arvika p. r.

GUVERNANT van och skicklig i att undervisa i vanliga skolämnen, språk o. musik söker plats. Svar till »A. X.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

PLATS önskar lärarinna van undervisa i alla ämnen, språk, musik. Svar »God energi» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

SMÅSKOLELÄRARINNA önskar plats, äfven som barnfröken. Kunnig i tyska. Svar till »G. 26 år», Iduns exp.

BILDAD flicka, som vistats utrikes elev af Rich. Andersson, önskar någon plats i treflig familj hälst i Stockholm eller dess närhet. På lön fästes mindre afseende. Svar till »22 år», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

UNG flicka, som genomgått 8-klass läroverk, H. V:s och Lundinska kurserna, vistats längre tid i utlandet, fullt kunnig i franska, söker plats som lärarinna eller sällskap. Svar till »L», Iduns exp.

Sjuksköterska

söker plats antingen på sjukhus eller privat. Kunnig i epidemivård. Goda betyg finnes. Svar till »S. 23 år», Iduns exp.

PLATS som biträde i sjukvård, hälst å lasarett, sökes af 20 års flicka med någon vana. Svar till »Februari», Iduns exp.

Kvinnlig legitimerad gymnast,

med goda betyg, önskar nu genast eller framdeles plats, antingen vid skola eller i familj. Referenser till professorerna Hans Bendz och Elis Essen-Möller i Lund. Svar till »Gymnastikdirektör», p. r. Lund.

Kvinnlig gymnast

talande engelska språket, önskar plats på landet som massös och sällskap. Svar till »England 3 år», Rönninge p. r.

Kvinnlig gymnast

önskar mot fritt vivre plats i familj. Svar till »Flerårig praktik», Stockholm p. r.

PLATS att förestå hushållet för 1 à 2 bättre ungherrar önskas nu genast af duglig och skötsam flicka. Har flerårig vana att på egen hand sköta ett hem. Svar emotses tacksamt till »Husföreståndarinna», Laxå p. r.

Värdinneplats

sökes hos änkeman, hälst med småbarn, af en medelålders, bildad, gladlynt och musikalisk dam, som f. n. innehar en dylik plats. Utm. rek. innehas. Svar till »Pliktrogen», postkontoret Vasagatan, Göteborg.

UNG flicka, kunnig i allt hvad som i ett enklare hushåll förekommer, önskar mot fritt vivre plats i bättre familj för att lära finare matlagning och servering. Svar till »E. F.», Iduns exp. f. v. b.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING · FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 3 (994) TORSDAGEN DEN 18 JANUARI 1906 19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN ..... » 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN ..... » 11:50
IDUNS MODETIDNING ..... » 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2—3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10—4.
EXPEDITIONEN KL. 9—5.
ANNONSKONTORET KL. 9—5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 1646.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA STÄLLAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN.
REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

ANTRACIT

utesluta nde från af oss representerade grufvor.

Varumärke. Varumärke.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 5 75. 59 14. **H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol.** Allm. Tel. 25 82. 451.
Hufvudkontor: ***Slussplan 63 A.***

Prenumerera på Idun!

CEREBOS

Cerebos salt och bröd gör kinden röd. **BORDSALT**

Finnes hos alla välsorterade speceri- & delikatesshandlande.

Generalagent i Stockholm: GUSTAF CLASE.

LIFRÄNTOR
utställas af
MUTUAL LIFE.
Insurance Co of New York.
Ömsesidigt Lifförsäkringsbolag.
Grundadt i New York 1843.
Fonder **1,645 millioner kr.**

C:a 10 millioner kr. utbetalas årligen till öfver 9,000 lifräntetagare.
Billigare tariffer än någon solid svensk anstalt.
Vidare upplysningar å bolagets kontor
Hamngatan 10, Stockholm.

Au bonheur des Dames
60 Drottninggatan 60.
Specialité: Siden- och sammetsband samt öfriga till damtoaletten hörande artiklar. Största lager, billigaste priser.

H. G. Groms & Son,
Göteborg, Korsgatan 12,
rekommendera såsom särdeles goda kvalitéer:

Konjak	à 2,50 pr liter.
Whisky	» » » »
Portvin	» » » »
Madeira	» » » »

Häraf kunna erhållas: proflådor om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.
Förskottslikvid torde åtföljа beställningen — enklast i postanvisning.

FÖRNÄMSTA
MARGARIN
Arboga Margarinfabriks högsta märke.

I Stockholms Dagblad

äro dagligen nedanstående två afdelningar ägnade kvinnans och hemmets intressen.

"För Husmodern"
"Oss damer emellan"

Under rubriken "För Husmodern" införes af Fackskolan för Husl. Ekonomi i Uppsala fullst. matsedelsförslag för påföljd. dag. — Under rubriken "Oss damer emellan" pågår ständigt en högst intressant och aktuell diskussion öfver olika saker, som röra kvinnovärlden.

Dessutom alltid intressant innehåll i dagsfrågorna. En tidning för *alla svenska hem.*

Strängnäs Hushållsskola.
Vårterminen börjar den 15 januari. 2 à 3 elevplatser lediga. Prospekt och upplysningar genom **Fru M. Braune,** Strängnäs.

Vårtermin vid Östanå (f. d. Björnsnäs) Hushållsskola
börjas Måndagen d. 22 Jan. Några platser annu lediga. Upplysningar hos Doktorinnan Haglund, Östanå, Förnäs samt hos Fredr. Bremer-Förb. Stockholm.
Genom förbiseende har en tidigare införd annons inkommit i förra veckans nummer hvilket annonsören bedt oss påpeka .

Ett nytt litterärt storverk för hela det svenska folket!

Gratis erhålla illustrerade tidningen ***IDUNS*** alla abonnenter för 1905 del af den nyupptäckte författaren **Olof Högbergs** med 5,000 kronor prisbelönta verk: **"Den stora vreden; nordsvenska öden ur häfd och sägen.** Offentliggörandet började i nummer 1 i tidningens romanbilaga. Iduns romanbilaga ensam är värd ***Iduns årspris Kr. 6: 50.***

Prenumeration torde ske oförtöfvadt å närmaste postkontor eller bokhandel.

Lösnummerabonnement hos alla våra kommissionärer.

Kommissionärer för Idun antagas; goda villkor.

DEN FRISKASTE
och
Angenämaste är
F. Paulis
ELECTA
Eau de Cologne
Ser ut så här

Köp intet Siden

utan att först hafva begärt prof på våra garanteradt solida, utmärkt vackra nyheter i svart, hvitt och kulört.
Specialité: **sidentyger** till **brud-, bal-, sällskaps-** och **promenadtoiletter** samt till **blusar, foder** m. m. från 90 öre till 13 Kr. metern.
Vi sälja **direkt till privatpersoner** och sända de utvalda sidentygerna **tull-** och **portofritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern, S 4, (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Mot liggsår

m. fl. sårnader och yttre skador är Fil D:r P. Håkanssons Salubrin det bästa och pålitligaste medel.

Likaledes är Salubrin ett utmärkt behandlingsmedel

mot **hämorrojder**
m. fl. fall af blodstockningar,
vid **sensträckningar** m. m.

Salubrin användes mer eller mindre utspädt med vatten, hvarjämte det i många fall är behöfligt förhindra dess förflyktigande genom användning af gummitaft, såsom närmare angifves i den hvarje flaska Salubrin medföljande beskrifningen.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & C:o, Stockholm.

JULTOMTENS PRISTÄFLAN. Jultomten, den äldsta och mest spridda af de för Sveriges skolbarn afsedda jultidningarna, har inbjudit landets författare och författarinnor att deltaga i en litterär pristäflan För de bästa bidrag, som insändas före den 10 instundande mars, lämnas två pris å 250 och 150 kronor, alltså inalles 400 kronor. Närmare upplysningar angående denna pristäflan lämnas i ett tillkännagifvande, som kan erhållas från Svensk Läraretidnings Förlagsaktiebolag, Stockholm.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare»

20 år. Tag under flere månader regelbundet tre gånger i veckan strax efter afföring ett lavemang med en liter ljum Quassiadekokt (åt barn ½ liter eller mindre). Invärtes medel hafva föga eller ingen verkan; skall något dylikt försökas, lämpar sig santonin bäst.

Tröstlös. I sådana fall äro Kneipp- eller andra badkurer (liksom öfver hufvud taget stärkande behandling i öfrigt) det viktigaste, och böra dylika kurer räcka 6—8 veckor. Som regel bör behandlingen i alla händelser ej ske i hemmet, emedan fullständig hvila samt ombyte af förhållanden och omgifning spelar mycket stor roll. Som tillfälligt lindrande eller understödjande medel kan en eller annan vecka användas bromnatrium, ett gram under eller efter måltiderna, vid lös afföring i förening med lika mycket salicylsyrad vismut.

Asvah. Ni bör hvarje kväll badda med hett vatten och flere gånger under dagens lopp tvätta med vanlig camphersprit. Åkomman är oftast obotlig.

Lilli. Sannolikt utan all verkan, såvida det ej beror på blodkongestion. Skall ni emellertid använda dem, böra de tagas 37—38 gr. varma under 5—10 minuter hvarje dag.

Augusta. Man brukar börja med 2 à 3 och öka upp med ett om dagen till 10—15 för hvarje dag. I regeln utan hvarje verkan, men näppeligen skadligt.

Dittan. Långvarig massagebehandling.

Plågad. Vänd er till öronläkare i och för behandling med luftinblåsningar.

Kajsa. De största bör ni en gång i veckan pressa ut samt i öfrigt morgon och afton tvätta grundligt med tvål eller grönsåpa.

Valborg. Se svar till Kajsa här ofvan.

För hvarje hushåll att beakta:

Den utomordentliga fördelen för förbrukare af prima ansjovis att

RADHES HUSHÅLLS-ANSJOVIS

i år inlagts i burkar med våra patenterade Exelsior-Lock, hvilka efter öppnandet kunna ånyo lätt tillsluta burken, hvarigenom luftens tillträde förhindras och ansjovisens friskhet och arom bibehållas oförändrade.

"Den finaste ansjovis i den mest praktiska burk som någonsin förts i marknaden."

OBS! Endast äkta med **FYRTORNETS** märke.

Prenumerant 1889. Kallvattenkurer eller Kneippkurer samt i hemmet dagligen kalla afrifningar.

E. 50. Nej, med hämorroidalblödningarnas upphörande hafva edra plågor helt säkert icke något sammanhang, utan sannolikast bero de väl på ert njurlidande. Är ej detta operabelt, torde utsikterna till förbättring ej vara synnerligen stora.

Patient. 1) Ni kan försöka att regelbundet hvarje morgon dricka ett dricksglas varmt vatten med tillsats af en struken tesked urecidin. Hvad bad i hemmet beträffar, så torde ni väl där näppeligen kunna använda annat än vanliga varma bad med tillsats af tallbarrolja. 2) Torde i dylika fall föga eller intet hjälpa. 3) Vi föreslå eder en kur i Ronneby instundande sommar.

St——ska. Oskadligt.

Mor Stina. Kan yttra sig med olika symptom, såsom trötthet, nedstämdt eller oroligt lynne, dålig sömn, hufvudvärk o. s. v.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke,

N:r 29. Hvad är det för skillnad på »J. P. Möllers system» och en »Kuhnekur». Hvilket anses vara det bästa? Hjälper en dylik kur mot akuta sjukdomar eller är det blott för kroppens stärkande. Tager J. P. Möller emot patienter? Mycket tacksam för snart svar är

Sune.

N:r 30. Vore tacksam att få veta, huru man skall få bort mögelfläckar från en bättre blågrå yllekläd ning.

Nia.

N:r 31. Finnes något medel att utrota mal utur stoppade möbler? Har försökt på många sätt, men i stället för att försvinna, ser jag till min fasa, att de inkräkta den ena möbeln efter den andra. Tacksam för svar är

Nia.

N:r 32. Skulle någon af Iduns prenumeranter äga och möjligen vilja sälja häftena 1 och 3 af »Det sjungande Europa», var god tillskrif fru Torborg Mellin, Halls Allé 61, Köpenhamn V.

N:r 33. Hvad kostar en mandolin? Behöfs särskild musikalisk begåfning för att lära sig spela detta instrument? Finnes någon bok, efter hvilken man kan lära sig spela mandolin?

Intresserad.

N:r 34. Hur bör man sköta naglarne för att få dem vackra? Hvilken nagelpomada bör man använda?

Karin.

N:r 35. Vill någon säga mig, om det finnes någon samaritkurs i Stockholm, som man kan genomgå om kvällarna, beder

Karin.

Prisbelönt med guldmedalj vid världsutställningen i Liége

"M U M",

bästa kraftnäring för barn. Intyg och förord från legitimerade läkare och barnasyler. Svenskt fabrikat tillverkadt under kontroll af D:r C. Setterberg. Fritt från stärkelse och cellulosa och hvarje för dibarn skadligt ämne. Säljes i stora burkar om 400 kcm. till kr. 1.75 hos apotekare och handlande.

A. W. Fristedts Fabr. A.-B., Stockholm.

Patenterade
H. E. Ekströms Fastmjöl.
Bästa jäsningsmedel vid finbakning
Örebro Kem. Tekn. Fabrik.
— Etablerad 1855. —

Götebergs Handelsskola,
Göteborgs och Västra Sveriges förnämsta och mest anlitade handelslärover k,
Erik Dahlbergsgatan 2,
midt emot K. F. U. M., Göteborg, börjar sin vårtermin den 17 januari 1906.
Års- och t rminskurser gifvas.
Grundlig, fullständig och praktisk undervisning i dubbelt italiensk t bokhålleri, handelsräkning, välskrifning, rundskrift, stenografi, maskinskrifning, svenska, tyska, franska och engelska språken.
Skolan är behjälplig att anskaffa platser åt sina elever, och å ven från det nu gångna läsåret hafva alla i språk och stenografi kunniga elever erhållit goda platser.
Bref besvaras pr omgående och prospekt kostnadsfritt på begäran.
KARL O LINDEBERG,
Rikst. 31 61. skolans föreståndare.

Doktorinnan Bergmans
Målarskola.
Elever mottagas i Porslin-, Olje-, Akvarell- och Gobelinmålning.
Beställningar utföras.
Humlegårdsgat. 10, 3 tr.

Damer
af god samhällsställning som äro hågade att upptaga order hos familjer å utmärkt och billigt Ceylonthé i originalpackning, ant gas som agenter på alla platser. God förtjänst. Angenämt arbete Svar under »Ceylonthé», Iduns exp.

Ressällskap
af och med ung bildad dam till London sist medio februari önskas. Rådman Herdin, Uppsala.

Obs.! *Franska snörlifssömmeriet i Stockholm är flyttadt till Norrmalmstorg nr 1, en trappa upp i rymlig och väl belägen lokal. Begär prospekt.*

I ett godt hem i Södermanland erhålla unga flickor grundlig undervisning i hushåll, handarbeten, väfning och knyppling. Kursen börjar 1 febr. och slutar 1 maj Fina ref. Fru Palmgren, Bettna.

Godt ressällskap önskas i slutet af januari eller början af februari månad till London af en 18 års flicka, dotter till äldre officer. Svar torde fotast möjligt insändas till »Godt ressällskap London», Iduns exp., Sthlm.

Kakelugnsinsatsen "SOLID"
eldas med **antracitkol** eller **koks!**
Erkändt effektivaste och bekvämaste! Ger samma behagliga värme som vid vanlig kakelugnseldning. Betalar sig på en vinter!
Skoglund & Olson, Gefle.

Bäst och billigast är att alltid använda
A.-B. LINGONS,
VARUMÄRKE
SYLT & SAFT.
Göteborg,
Finnes i hvarje speceriaffär.

Espenäs kvinnliga trädgårdsskola,
adress Lennäs, (Örebro län),
börjar sin 8:e kurs för endast bildade damer den 15 april. 1 febr. börjar en särskild kurs i fjäderfäskötsel. Prospekt mot porto på begäran.
Stina Swartling,
f. von Hofsten.

ALLCOCK'S PLÅSTER är ett osvikligt botemedel mot smärtor i ryggen (så ofta förekommande hos kvinnor). Ögonblicklig lindring gifves.

Mot svagt bröst, influensa, förkylning, bronkitis, svaga lungor, mag- och tarmförkylning m.m.

Medlet har varit användt i öfver 50 år. Föreskrifvet af läkare och såldt af apotekare i hela den civiliserade världen.

Garanteras att icke innehålla belladonna, opium eller något annat gift.

DET URSPRUNGLIGA och ENDA ÄKTA PORÖSA PLÅSTRET.

SUNLIGHT Tvål

Mera än halfva arbetet med diskning af begagnade serviser beror på den tvål som användes. Är det SUNLIGHT TVÅL, är det den bästa och mest arbetsbesparande.

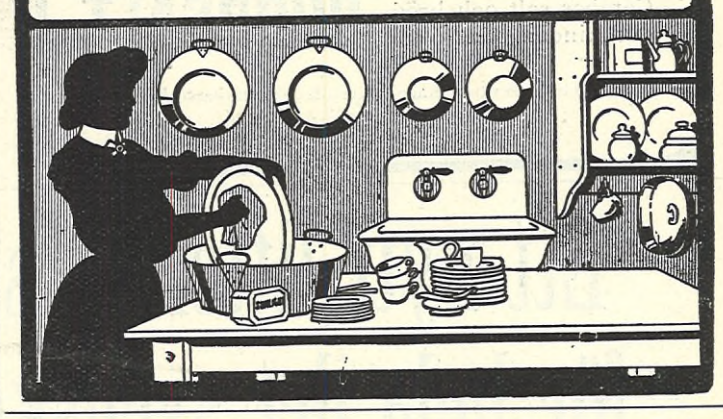

Prenumerera på Idun!

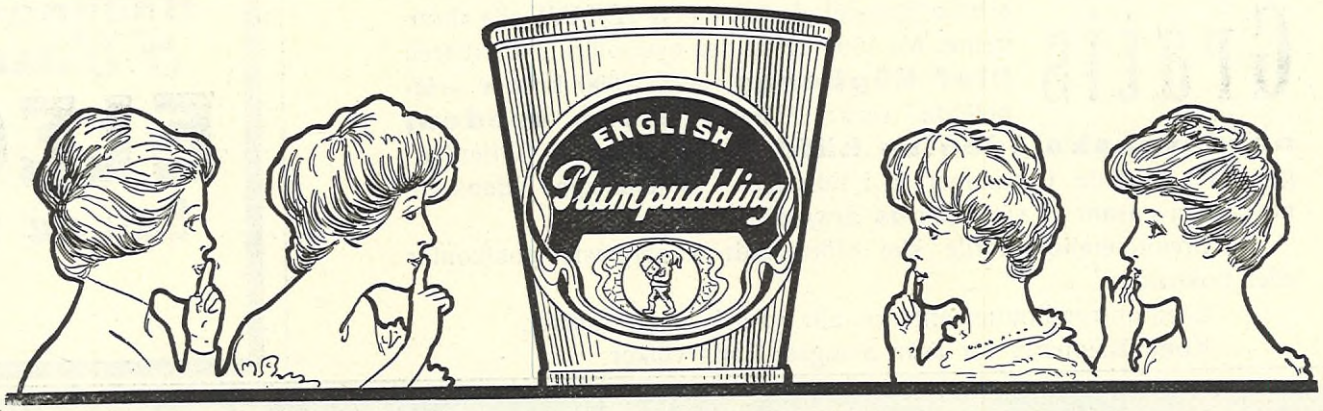

Ingen jul i England
utan Plum-Pudding,

denna engelsmännens traditionella nationalrätt. Den är också särdeles lämplig för landets klimat: en stark, kraftig och närande föda.

Ingredienserna i Plum-Pudding äro ganska många och tillredningen är en omständig procedur, men när den är färdig och fullt lyckad, blir den en sällsynt välsmakande, aromrik och läcker rätt.

Den af ***Fabriken Tomten*** tillverkade ***"English Plum-Pudding"*** är fullt ut lika delikat som den äkta engelska, men dock betydligt billigare. Den kostar kr. 1 25 pr burk om ½ kg.

Plum-Puddingen är färdigkokt. — Burken, som är hermetiskt tillsluten, uppvärmes i kokande vatten, hvarefter den öppnas och puddingen urstjälpes samt serveras med brinnande sås eller vaniljsås. Den säljes i alla välsorterade speceri- och delikatessaffärer.

FREJA-MAGASINET
Specialaffär för
Damartiklar
STOCKHOLM
8 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTTNINGGATAN 29

N:r 36. Hvad bör man tvätta ljust år i för att förhindra det att mörkna?
Karin.

N:r 37. I ett hushåll förekommer ofta en mängd flaskor, som ej behöfvas. Finns ingen annan användning för sådana, än att kasta bort dem? Apotek och lumpbodar vilja ej taga dem. Om svar från någon intresserad innehåller vördsamt
Mångårig prenumerant.

N:r 38. Vill någon säga mig, hur en riktig smålandsstuga ser ut. Skall målå en dockstuga och ville i minsta detalj ha den riktigt äkta. Hurudana korstenar? Hurudant tak?
Smålandsvän.

N:r 39. Ville någon vara god ge mig beskrifning på någon enkel nationaldräkt, som jag kunde sy själf. Ej blekingsdräkt. Skall vara med i en kurs för folkdanser. Är liten, cendré.
Elef.

N:r 40. Sedan femton år, d. v. s. halfva min lifstid, lider jag af en svår, nervös magkatarr, som sista tiden åtföljts af diarré och sömnlöshet. Efter allt resultatlöst medicinerande har misströstan att blifva bättre gripit mig; men kanske finnes någon, som utstått detsamma och blifvit botad? Jag skulle vara mer än tacksam få veta af hvilken läkare eller genom hvilken kur.
»Sista hoppet.»

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla.

Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörandn besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela ***tre pris,*** *hvartdera bestående af 25 kronor. Fördenskull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 11. Fru på landet kan vända sig med förtroende till fröken Nanny Hallin, Värby, Höganäs. Hon ägnar sig uteslutande åt »resepraktik» Om hon själf skulle vara upptagen, kan hon kanske gifva anvisning på någon annan hjälparinna.
Erfaren.

N:r 604. Kräftor inkokas i konservburk. De nedläggas, sedan de förut rensats och kokas en timme.
K—a R—e.

— Här har ni ett utmärkt recept: Kräftorna tvättas flere gånger i ombytt, friskt vatten. Därefter kokar man vatten med litet salt i en tillräckligt stor gryta och kastar ned kräftorna däri afdelningsvis: så snart vattnet ånyo kokar upp, kastar man åter ned en del däri. Härigenom dödas de genast. På stark eld låter man dem koka 5 min., tar sedan upp dem med skumsked och ordnar dem i bleckdosor Sedan man ihållt det vatten, hvari kräftorna kokat, till 1 cm. från kanten, tillöder man genast locket och kokar strax därefter äfven dosorna $1^1/_4$ timme.
Inga.

N:r 610. Det är ganska troligt, att orsaken är den ni uppgifver. Följande vattenkur kan på det varmaste rekommenderas däremot. Hvar kväll, innan ni går till sängs bör ni taga på ett par bomullsstrumpor och därefter hålla fötterna i kallt vatten, tills strumporna äro väl genomblötta. Utanpå de våta strumporna drager man sedan ett par torra tjocka ullstrumpor. Båda paren behållas på öfver natten, och på morgonen gnider man fötterna väl varma.
Inga.

— Här synes det mig vara ett tillfälle att rådfråga Iduns läkare, som ger skärgårdstösen kostnadsfria råd och upplysningar. Beskrif noggrant er åkomma i bref under adress: Till Iduns läkare, Drottninggatan 51, Stockholm, och jag är säker om, att ni i läkarerådet i vår egen, kära tidning får svar och hjälp.
K—a R—e.

— Oftast är det personer med svag kroppskonstitution och dålig mage, som klaga öfver kalla fötter. De få icke sitta för mycket stilla, ej häller möda sig med tröttande själsarbete, de böra akta sig för missbruk i mat och dryck samt undvika häftiga sinnesrörelser. Om ni iakttager dessa föreskrifter, om ni förser er med varm fotbeklädnad (tjocka ullstrumpor) och tager tillräcklig rörelse i fria luften, skall denna olägenhet snart försvinna.
Vala.

TIDSFÖRDRIF

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 2.

LOGOGRYFEN: Dominospel: Polen, Posen, Ems, Molde, poem, lo, led. pion, is, mil, mod, dom, moln, solen, solid, smed, Solon, eld, odon, silen, ide, siden, mops, spolen, lin.

CHARADEN: Fat-tig-hus.

AKROSTIKONET: Alligator: alster, löfte, lukta, inslag, gisten, ankor, träns, oreda, ramla.

ARITMOREMET: Fortepiano: port, lorf, noter, pina, Per, ref, opiat, pirat, ripa, Nora.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGATAN: Vik, vig, vin, vis, vif, vid.

OMKASTNINGSGATAN: Prästkrage: Persilja, renfana, ängsnejlika, smörblomma, taklök, krasse, rabarber, akleja, getpors, ekollon.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Ellen L—t. Anlag finnes nog, men framställningen måste först och främst rensas från en del billig grannlåt, såsom ideliga upprepningar af vissa ord och fraser, andra »moderna» stilblommor af tvifvelaktigt värde att förtiga. Förenkling och fördjupning — se där vägen! Lång och mödosam är den, innan den leder till konstnärsskap, men har ni uthållighet och allvar nog att gå den, så vilja icke vi sönderrifva »ungdomsdrömmen».

R. W. — E. S. — Mimi. — Användes ej.

S. A. Skissen har sina litterära förtjänster, men ämnet misshagar.

Petter. Den citerade dikten var Verner von Heidenstams allbekanta »Ett folk».

A——r. Rätt nätt — antages.

W. Själfva grundidén i den lilla skissen skulle nog kunna intressera i en lämpligare behandling. Som det nu är förvirras och förtages intrycket genom detta skildrande i tredje, fjärde hand: hon berättar för författaren om hvad han berättat om sin bror o. s. v.

Pappersmönster

af alla slag, fullt tillförlitliga, moderna och eleganta, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige:

Bluslif	**40 öre**
Kjolmönster utan släp	**50 öre**
Prinsessklädning	**75 öre**
Reformdräkt	**75 öre**
Barndräktmöns er	**50 öre**
Kragmönster (Pellerin)	**50 öre**
Kappmönster	**60 öre**
Lappdräktmönster	**1 kr.**

Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster.

Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken eller postanvisning insändes till

Iduns Mönsterafdelning,

Drottninggat. 51, Stockholm.

Sundsvalls Enskilda Bank
Fredsgatan
Sparkasseränta — 4 proc.
Uthyr Kassafack,
årshyra från 15 kr.

JUKSKÖTERSKEPLATS önskas nu enast, hälst fast plats eller längre tids rivatvård. Sökanden har genomgått evkurser å större sjukhus. Goda beg. Svar afvaktas med tacksamhet, nder adr.: »Sköterska», Näs station.

JANSTEMANNADOTTER önskar mot itt vivre och resa plats i god familj, älst i Östersund eller annan norrländsk ad, för att deltaga i hushålls- och m så önskas, skrifgöromål. Svar emots s tacksamt till »20 år», Iduns exp. v. b.

ÄTTRE flicka, som genomgått kurs i atlagning och förut på egen hand raktiserat, önskar plats att vara hus- oder behjälplig, eller att ensam föstå ett hem. Lön önskas. Betyg finas och rekommendationer kunna erllas från hushållsskola. Svar emotses cksamt till »21 år», Uppsala p. r.

ÅSOM värdinna och sällskap nskar 34-årig musikalisk bildad dam, ed vänligt och gladt sinnelag, plats stad eller å landet i fint, propert em där köksa finnes. Svar till »Plats sta april», Iduns exp. Stockholm.

NG flicka af god familj önskar plats trefligt hem, för att vara husmo-s hjälp och sällskap. Någon lön skvärd. Tacksam för svar under adr. 906» p. r. Kristianstad.

N ung, bättre flicka, önskar plats i milj som barnfröken, hjälp i hus-llet, med skrifning eller som sällkap. Svar till »M—a», Borås. Rekom. nnas.

3-ÅRIG förlofvad flicka önskar unr några månader mot fritt vivre lats i prästgård att gå frun tillhanr. Är kunnig i enklare matlagning. var till »M. A. 1906», Malmö p. r.

NG bättre flicka önskar plats som shåll erska eller biträde i familj. Svar om 14 dagar till »1906» adr. Bokhanln, Skenninge.

NG flicka, enkel, anspråkslös och dningssam, kunnig i enklare klädsöm-d, önskar plats i liten familj, nu ler framdeles, för att gå frun tillnda. Svar emotses tacksamt under r. »Lisen», Lysekil.

USMODERSPLATS i enklare hem sös af duglig, vid arbete van flicka, m 4 år innehaft ansvarsfull plats. tg. fr. Facksk. i Uppsala. Svar till t-tur», Iduns exp.

ATS som husa i liten fin familj i ockholm eller Uppsala, önskas nu nast af 27-årig, ordentlig och pålitlig cka. Svar till »B. B.», Iduns exp., ockholm.

ATS att föreståeller ensam sköta t ungkarlshem önskas af person som rut innehaft dylik. Svar till »1906, gsby.

NG flicka med lust för skrifgöromål skar plats såsom skrifbiträde hos bets- eller affärsman. Villig deltaga usl. göromål och handarbeten. Svar l »Ego», Iduns exp., Stockholm.

19-årig prästdotter,

som genomgått 8-klassigt läroverk samt har studentbetyg i 3 ämnen, önskar plats som lärarinna för mindre barn. Svar torde sändas snarast möjligt till »19 år», Borgholm.

UNG lärarinna önskar några timmars daglig privatläsning i vanliga skolämnen. Svar till »Privatläsning», Iduns exp.

EN ung flicka, van vid landtliga göromål, som genomgått Nya Hushållsskolan i Stockholm, önskar plats såsom hushållsbiträde i alla förekommande göromål. Svar till »D. U.» lämnas Iduns exp.

EN ung flicka, kunnig i matl., klädsömnad, handarbeten och van vid alla husliga göromål önskar i febr. plats i bildad, treflig familj som hjälp och sällskap eller som husföreståndarinna. Önskar anses som familjemedlem. Svar mottages tacksamt till »1906» p. r. Örebro.

UNG, musikalisk flicka, äfven kunnig i målning, önskar plats som sällskap och hjälp i ett angenämt hem. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Familjemedlem» Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

SPRÅKKUNNIG dam af god familj önskar plats såsom sällskapsdam eller sekreterare å herrgård på landet eller ock att såsom sällskap medföljа på resor i utlandet. Svar till »Icke stora pretentioner», Iduns exp.

Bildad ung flicka

önskar komma i enkelt, men godt hem, hälst på landet, för att under hjärtegod och sparsam husmoders ledning utbilda sig i husliga göromål. Hemma i handarbeten. På lön fästes ej afseende, endast fritt vivre och att anses som familjemedlem. Svar inom åtta dagar till »Hem 1906», Iduns exp.

Värdinneplats

sökes hos äldre herre af bildad, huslig, sparsam flicka. Gladt lynne. »Tager i» när så fordras. Goda rek. Svar till »Musikalisk», Vänersborg p. r.

Småländska

af god familj, önskar nu genast plats i familj, där hon kan vara husmodern behjälplig. Har genomgått välrenomerad hushållsskola, och är kunnig i alla inom ett hem, förekommande göromål. På lön fästes mindre afseende, men sökanden vill anses som familjemedlem. Svar emotses tacksamt af »Maja», Iduns exp. f. v. b.

UNG flicka af god familj önskar plats i trefligt hem att vara husmodern behjälplig med förekommande göromål. Svar till »Villig 1906», Västervik p .r.

PLATS sökes till våren att som värdinna förestå godt, bildadt hem af bildad, musikalisk, 24-årig flicka. Kunnig i matlagning och van att med ordning och omtanke sköta och handhafva alla de inre göromålen i ett hem. Skicklig i handarbeten. Bästa ref. Svar till »Hemtrefnad», Iduns exp.

UNG flicka önskar plats i en bättre familj hälst i Stockholm. Är villig att deltaga i alla förekommande göromål. Svar emotses tacksamt under adress »M. I.», Västervik p. r.

EN bättre 30 års flicka önskar plats i familj. Är kunnig i alla inom hus förekommande göromål. På lön fästes ej afseende. Svar märkt »Familjemedlem», Örebro p. r.

INACKORDERING önskas på landet i hushållsskola eller i godt hem, där ungdom finnes och där alla för en blifvande husmoder nyttiga färdigheter kan läras. Svar mäkt »Sjuttonårig flicka», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

I och för täflan

med egen son önskar en familj på en högt, friskt och vid sjö belägen större egendom i Södermanland, mottaga en cirka 11 års gosse för att under skicklig och van lärarinnas ledning genomgå elementarskolans första klasskurs. God moderlig omvårdnad utlofvas i ett godt, men enkelt hem. Vidare genom korrespondens med »Fru E. S.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Tjänsteman,

Som en tid lidit af bröstsjukdom önskar nu genast för sig och sin hustru hyra ett à två vinterbonade möblerade rum och kök i skogrik trakt, eventuell fullständig inackordering. Svar med pris etc. till »O. L. B. 06», Sv. Telegramb. an.-afd., Sthlm.

Inackordering

önskas för nioårig flicka i allvarligt och ordentligt hem där ej andra barn finnas och där verklig moderlig vård kan erhållas. Undervisn. i vanl. skolämnen önskvärd, antingen i hemmet eller i närbelägen skola. Svar till »9-åring», Rönninge p. r.

Förlofvad

flicka önskar snarast plats i fin familj (hälst i Västergötland) för att lära allt hvad som i ett ordentligt hushåll förekommer. Svar med prisuppgift till »M. G.», Iduns exp. f. v. b.

EN frisk, snäll flicka, omkring 11 år får god helinack. i bildad familj på landet. Undervisning tillsammans med egen dotter af duglig lärarinna enl. elem.-läroverkets kurs. Svar till Vallarums gård, p. r. Vollsjö.

Alingsås.

Inackordering för familjer och för unga bildade flickor, med tillfälle till praktisk undervisning i franska och engelska språken och, om så önskas i matlagning. Adress fru M. Hüttling, née Gaudard, Souvenir, Alingsås.

Ett mindre pensionat

beläget $^1/_4$ mil från Rättviks station, öppnas d. 15 jan. 1906. Högt läge. Omgifvet af skog med utsikt öfver Siljan. Öppet hela året. Moderata priser. (Tuberkulospatienter emottagas ej). Fru A. Gyllenspetz, Sjurberg o. Rättvik.

GOD inackordering finnes för en 10 à 12-årig flicka, på det ovanligt naturskönt belägna Bresshammar, liggande 20 minuters väg fr. Strängnäs, där tillfälle gifves att tillsammans med en liten jämnårig flicka dela undervisning i alla skolämnen, språk och musik. En moderlig vård och tillsyn i alla afseenden utlofvas och priset moderat. Frisk och härlig luft! Svar »Jämnårig», Uppsala p. r.

Konfirmationsundervisning

med inackordering i prästgården meddelas flickor under tiden 26 juni—19 aug. i Ifvetofta prästgård, vackert belägen vid Ifösjön. Närmare meddelar kyrkoherde A. Jacobsson adr. Bromölla (Sölvesborg—Kristianstads järnväg).

Pensionat für junge Mädchen

zur sprachlichen u. wissenschaftlichen Ausbildung, freie Teilnahme am Unterricht im Seminar für Erzieherinnen. Ausführliche Prospekte gratis.
Halle a. S., Harz 13. R Mayer, Pastor em.

TVÅ unga damer emottagas i engelsk prästgård till moderat pris. Rev: C. Ivens, Boynton, Bridlington, England.

Konfirmander!

1 à 2 st. friska och glada flickor kunna bli inackorderade på landet i frisk trakt vid hafvet för att med egen dotter bli konfirmerad under april o. maj månader. Tillfälle att läsa och tala engelska gifves i hemmet. Svar till »Sexton år», Iduns exp.

Hushållsskola.

I ett godt hem beläget vid Ombergkunna unga flickor erhålla grundlig undervisning i allt som hör till ett hems skötande. Enklare o. finare hand, arbeten samt konstväfnad. Kursen börjar 1 febr. och slutar 1 maj. Pris 85 kr. pr månad. De bästa ref. kunna erhållas. Eda Rhenström, Alvastra.

En dams chic och elegans märkes icke endast på hennes sätt att kläda sig, utan äfven af de parfymer hon använder. Om hon begagnar Crème Simon, ett preparat, hvars like icke finns, skall hon alltid vara säker om benämningen "elegant". Simons puder med viol- eller heliotropdoft kompletterar Crème Simons storartade verkningar.

Mönstertidningen »Konstslöjden i Hemmet» 1906 är nu utkommen. Pris 3.35 pr år. Lektionerna i Konstindustriel målning m. m. börja åter 1 febr. adr. Stockholm. Tel. Ö. 3275.

KNEIPPBADEN **Sommar- och Vinterkurort.** Nerv- och rheumatiska sjukdomar behandlas framgångsrikt med alla moderna kurmedel. Skrif till ***Kamrerarekontoret, KNEIPPBADEN.***

IDUNS MODETIDNING 1906

Den mest praktiska för alla hem och sömmerskor!

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen!

Då nyanskaffningen af kläder såväl i hemmen som hos sömmerskorna i regel sammanfaller med årets fyra säsonger: vår, sommar, höst och vinter, och våra damer visat sig uppskatta det praktiska uti att just vid dessa tidpunkter i ett rikhaltigt häfte få sammanfördt ett sorgfälligt urval af årstidens trefligaste modenyheter, kommer *Iduns Modetidning* äfven 1906 att utgifvas i 4 *rikhaltiga modekataloger — en för hvarje säsong — och hvar och en innehållande, utom en moderevy, ett rikhaltigt urval moderna dräktmodeller.* Prenumerationspriset blir *endast 2 kr. pr helt år,* hvilket måste betraktas som synnerligen billigt i förhållande till det rikhaltiga innehållet och den goda utstyrseln. Till alla i *Iduns Modetidning* förekommande modeller kunna prenumeranterna rekvirera färdigklippta mönster från

Iduns Mönsterafdelning, Drottninggatan 51, Stockholm.

Prenumerera i närmaste postkontor eller bokhandel.

4 Kronor och mera pr dag.

Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, såväl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. Enkelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkunskaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi köpa arbetet.

Th. Swahn & C:o Malmö, Östra Kajgatan 5.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm

Doktor A. Kjellbergs Kurser
i Massage och Sjukgymnastik.
Okt. till Maj. Maj till Okt.
Prospekt Stockholm, Mäster-Samuelsgatan 70, 2 tr.

Massage gifves i hemmen af exam. massös.
Svar till »Energisk», Iduns exp.

Gymnastisk-Ortop.-Instit.
Brunkebergstorg 13, 2 tr.
Mottagning hvardagar kl. ½2 e. m.
Herrar 7—9 o. 2—4. Damer ½11—½1 o. 2—4. Prof. D:r A. Wide. D:r S. Wallgren.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs.! Vi signera ej postpaket med "Hår". Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

Kvinnliga juridiska byrån,
Triewaldsgränd 2, Stockholm.
A. T. 143 23.

Tidaholms Fantasimöbler

rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, *Tidaholm*. Försäljningsmagasin Beridarebansg. 27, Birger Jarlsg. 1, Stockholm.

Det bästa Hvetemjölet
Malmö Best Patent
Malmö Stora Valskvarn.

Kurs i Klädsömnad.
Lotten Dahlström.
Storkyrkobrinken 6, Allm. Tel. Storkyrkan 206.
Ref.: Fröken Hulda Lundin samt Fredrika Bremer Förbundet.
Prospekt på begäran.

Syskola.
Undervisning i klädsömnad meddelas af Agnes Holm, Sturegatan 24, Stockholm. Tel. Ö. 41 51.
Prospekt sändes på begäran.

Fjärde häftet af "Moster Emmas" väfbok.
Nya moderna och lättväfda mönster till mattor, gardiner, möbeltyger m. m. erhålles mot postförskott från Fru Emma Andersson, Kneippbaden.

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.
Enkla och dekorativa kakelugnar i modern smakriktning.
Ill. priskurant på begäran.

10 till 15 kroner om dagen
förtjänas. Blif agent för nya, lättsålda och nyttiga artiklar. Prislistor mot 10 öre.
Varu-Nederlaget, Oskarshamn.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol ▪ Cokes ▪ Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 10.

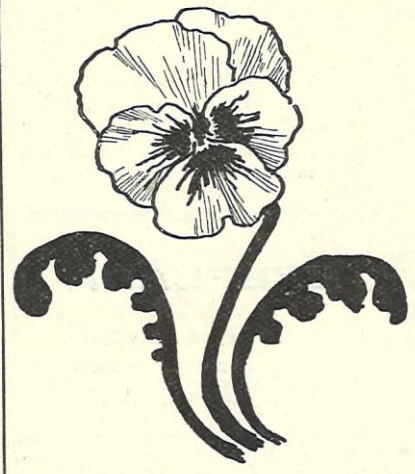
Allt bildadt Sverige kring en ny årgång!
ORD OCH BILD
— 12 häften om året. —
Pris för hel årgång
— 12 kr. —

Första häftet har utkommit och innehåller: H. K. H. Prinsessan Ingeborg. Oljemålning af *Oscar Björck*. — Månljus natt. Färglagd kolteckning af *H. K. H. Prins Eugen*. — Tegnérs biktmoder. Af *E. Wrangel*. 8 bilder. — Isjakten. Dikt af *Hans Vik*. — I Göteborgs museum. Några intryck af *Georg Nordensvan*. 12 bilder: — Ett par aforismer om historisk diktning. Af *Oscar Levertin*. — Morleys ande. Af *Henning Berger*. — Sommartorp. Sex dikter af *Albert Gellerstedt*. — Gustaf III och Razumovski. Ryska stämplingar i Stockholm 1788. Af *Ernst Wallis*. 6 bilder. — Svensk berättarkonst. Af *Fredrik Böök*.

ORD OCH BILD erkännes allmänt vara
Skandinaviens förnämsta tidskrift!
Prenumeration å posten, i bokhandeln samt å tidskriftens expedition, Brunnsgatan 6—8, Stockholm.

Kvinnliga Gymnastiksällskapets öfningar
(å Kongl. Gymn. Centralinstitutet, Hamngatan 19).
Måndags- och Torsdags-afdelningen för nybörjare begynner Måndagen den 15 jan. kl. 8.15—9 e. m. Ledarinna fr. E. Broberg.
Tisdags- och Fredags-afdelningen, för dem som förut deltagit i gymnastiska öfningar börjar Tisdagen den 16 jan. kl. 8 15—9 e. m. Ledarinna fr. R. Östrand.
Anmälningar mottages å nämnda tider och dagar under jan. månad.
Till mindre bemedlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafgift 1.25.
Styrelsen.

Lars Montèns Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:
»½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»
Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker.
N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

I likhet med föregående år utförsäljas med extra rabatt å hvarje stycke
Hvita Broderade Remsor
(extra prima kvalitet å madapolam).
J. F. HOLTZ,
— H. M:t Drottningens Hofleverantör —
5 Brunkebergstorg 5,
35 Stora Nygatan 35 och 8 Sturegatan 8.
OBS.! Order från landsorten exp. omg. Profver sändas på begäran.
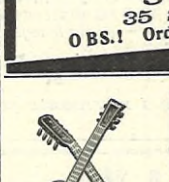
MUSIK-INSTRUMENT alla slag köpes bäst och billigast hos C. B. STRANDQVIST, Helsingborg. Dragspel 100 olika alla illustrerade. Äkta Magdeburger- o. Wienerdragspel, Fioler, Guitarrer, Zittror, Flöjter, Klarinetter, Occarinor, Cansertiner, Äkta Italienska Mandoliner, Munspel, Strängar och tillbehör m. m. Priskurant med öfver 200 illustrationer sändes på begäran gratis och franco.

I Syskolan
för klädsömnad
mottages dagligen elever. Kursen beräknas från inskrifningsdagen. Prospekt på begäran.
7 Grefturegatan 7.
Allm. Tel. 218 75.
Lotten Billquist.
Obs.! Aftonkurs 2 gånger i veckan.

Prenumerera på Idun!

Kommanditbolaget
KOCK & Co.,
20 Skeppsbron 20,
försäljer:
Stenkol, Koks, Antracit.
Rikstel. 22 35 Allm. tel. 22 66.

Stockholms Musik-Institut,
Brahegatan 7 B, ö. g., 1 tr. Allm. Tel. 115 96.
Vårterminen börjar den 9 januari Anmälningstid måndagen den 8 jan. kl. ½2—½4 samt ½6—½7 e. m. Under terminen anmälnings- och mottagningstid måndagar och torsdagar kl. ½2—½3. Prospekt tillhandahålles.
Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Handarbetets Vänner.
Lärokurser i ***prydnadssöm, spetsknyppling*** och ***konstväfnad*** taga sin början den 16 januari. ***Teoretisk väfkurs*** innefattande bindningslära, mönsteruttagning, garnberäkning m. m. börjar den 1 februari med undervisning tre gånger i veckan kl. 5—7 e. m.
Elever emottagas och närmare underrättelser meddelas å
Föreningens byrå, Brunkebergstorg 18.

Nu är tiden inne att verkställa prenumeration å de tidningar man önskar erhålla under det nya året.

Barngarderoben
alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda, ufgifves äfven år 1906 efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 16-sidiga nummer innehållande *ett åttiotal illustrationer* öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spädaste åren till vuxen ålder, och åtföljdt af *en stor dubbelsidig mönsterbilaga,* ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenumerationsafgiften af *3 kronor* p år genom den nytta och den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.
Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera *ett halft år kr. 1: 60, helt år 3 kr.*

CIBILS
flytande Köttextrakt
(36 Hedersdiplom och Guldmedaljer)
rekommenderas.
Bruksanvisning medföljer hvarje flaska.

Enhvar kan spela
efter ½ timmas öfning.
150 st eleganta 5- och 6-accords Guitarrzittror af finaste amerikanska fabrikat. Försändes välstämda med 10 st. svenska noter, skola, stämpipa, stämnyckel och spelring, förpackade i fin låda, mot efterkraf 10 kr. för 6 acc., 9 kr. för 5 acc. Zittrorna ha förut kostat 20—25 kr. Lagret måste slutsäljas, passa på i tid. Zittran återtages om den ej blir till belåtenhet. E. Hallenquists Musikhandel, Malmö.

Schweizerbroderier.
Hvita broderade Remsor, Väfnader, Spetsar m. m. Absolut största urval, billigaste priser. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderiaffären, 24 Kommendörsgatan, 1 tr. (Hörnet af Sibyllegatan).

EAU DE QUININE
ED. PINAUD 18, PLACE VENDÔME PARIS
OÖFVERTRÄFFADT HÄRVATTEN

Aktiebolaget Göteborgs Bank
f. d. Göteborgs Enskilda Bank
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 pros.

Högstedt & C:o
32 REGERINGSGATAN 32
STOCKHOLM.
Specialitet:
Bordeaux & Bourgogne-vine
Billiga priser.

Vasa Kindergarten
Uplandsgatan 24, II. Tel. Vasa 6 68
Vårterminen börjar lördagen den 2 jan. Från 9 jan. mottagas anmäln. dag kl. 10—11 f. m. Prospekt på begäran
Obs.! Plats ledig för en lärarinneelev
Hilda Troili.

Stort urval! Nyheter Billigt! Behöfver Ni Visitkort Korta varor, Fiskredskap, Stämplar och Sigill, så köp dem ho **John Fröberg, Finspong!** Illust prisk. gratis, ej franko.

Wilhelmssons Boktryckeri A.-B., Stockholm 1906.